

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สนธยา สํารวยผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กันยายน 2562

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สนธยา สํารวยผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กันยายน 2562
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

GUIDELINES FOR OPERATION TO DEVELOP STUDENTS' DESIRED CHARACTERISTICS
OF SCHOOLS UNDER PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

SONTHAYA SUMROUYPHOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
September 2019

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
โดย	สนธยา สำรวผล
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ธีระวัฒน์ มอนไชสง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ชัยยศ เดชสุระ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน)

.....กรรมการ
(ดร.ธีระวัฒน์ มอนไชสง)

.....กรรมการ
(ดร.พัทธวีภา ตะเพียนทอง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติฤทธิ์ ประดับเพ็ชร์)

กันยายน พ.ศ. 2562

สนชฯ สํารวจผล. (2562). แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 165 หน้า. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา และ2) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 176 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.91 และด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการ 4 ขั้นตอน มีรายการปฏิบัติรวมทั้งสิ้น 41 รายการ คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ มี 5 รายการ เช่น คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ มี 25 รายการ โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มี 7 รายการ เช่น ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 7 รายการ เช่น ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มี 5 รายการ เช่น คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน มี 6 รายการ เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล มี 6 รายการ เช่น คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัดและประเมิน และขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข มี 5 รายการ เช่น หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ2) แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 4 ขั้นตอนรวม 41 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

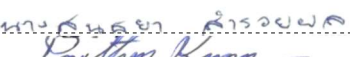
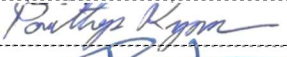
คณะ.....ครุศาสตร์.....ลายมือชื่อนักศึกษา นางศนลยา สํารวจผล
สาขาวิชา.....การบริหารการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2561.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

Sonthaya Sumrouyphol. (2019). **Guidelines for operation to develop students' desired characteristics of Schools under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2.** Thesis for the Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. 165 pp. Advisor: Assistant Professor Porntep Rupan, Ph.D., Co-Advisor: Teerawat Montaisong, Ed.D.

ABSTRACT

The purposes of this research are to: 1) create guidelines to develop students' desired characteristics and 2) assess the possibility and appropriateness to develop desired characteristics among students studying. Research methodology covers 2 stages: Stage 1 was to develop the guidelines to create students' desired characteristics by studying documents and content validity being assessed by 5 experts, who were selected by a purposive sampling. The research instrument employed in the study was a questionnaire. Data analysis was conducted using the Item-Objective Congruence (IOC). Stage 2 was conducted to assess possibilities and appropriateness in developing the desired characteristics of students studying. Sample groups consisted of 176 school administrators and teachers, who were selected by employing at schools under the supervision of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2 using stratified sampling. The research instrument employed in the study was a questionnaire with a reliability of appropriateness at 0.91 and a reliability of possibility at 0.93. Data analysis was conducted using Mean, Standard Deviation, and T-test.

The results indicate that: 1) the guidelines to develop the desired characteristics among students studying at schools under the supervision of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2 consisted of 4 stages and 41 items in a performance list. Stage 1: Preparation stage consisted of 5 items. The committee of desired characteristics development set up an annual operation plan. The plan comprised of project, length of time, and responsible agent, which corresponded to the guidelines of desired characteristics development. Stage 2: Operation stage consisted of 25 items in the performance list. Four components were included: Component 1: Integrated teaching in 8 departments, with 7 items in the work list. The teachers provided teaching and learning activities based on the designed lesson plans focusing on desired characteristics development. Component 2: Learning activities, with 7 items in the work list. The teachers conducted activities for students based on the desired characteristics development lesson plans. Component 3: Special projects related to desired characteristics development, with 5 items in the work list. The development and assessment committee studied needs to develop desired characteristics in schools. Component 4: Enhancing students' desired characteristics through students' daily activities, with 6 items in the work list. A school director appointed a person to be responsible for developing desired characteristics through students' daily routines. Stage 3: Evaluation stage consisted of 6 items in the performance list. The development and assessment committee selected the evaluation tool. Stage 4: Improvement and solution consisted of 5 items in the work list. The head of activities used the evaluation results to improve the future activities; and 2) The guidelines to develop students' desired characteristics included 4 stages and 41 items in the work list were found in a high level of possibility and appropriateness. The mean score was found higher than the set score at 3.50 at a significantly statistical level of .05.

Faculty Education Student's signature
Program Educational Administration Advisor's signature
Academic year 2018 Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง ประธานกรรมการสอบ ดร.ชัยยศ เดชสุระ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.พัคตร์วิภา ตะเพียนทอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ และแนะนำ อีกทั้งยังได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่แบบสอบถามจนเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือประสานงานตลอดงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ชัยยศ เดชสุระ นายดิเรก โรจน์ปาน นายกนก คล้ายมุข ดร.वासนา มะณีเรือง และ นางสาวรัชชา มีโย ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ และช่วยปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง และขอขอบพระคุณผู้บริหาร สถานศึกษา และครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา และขอบคุณเพื่อนทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สนธยา ตำรวผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ถ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	11
ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	11
ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	12
องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	13
การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง.....	21
หลักการและกระบวนการของวงจรเดมมิ่ง.....	21
ประโยชน์ของการใช้วงจรเดมมิ่งในการบริหาร.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	30
ความหมายของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	แนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	32
	การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	43
	แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแนวทาง.....	44
	บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
	พระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะ	
	อันพึงประสงค์ของนักเรียน.....	44
	ข้อมูลทั่วไป.....	44
	นโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	45
	ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
	พระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	46
	สภาพปัญหาสังคมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
	งานวิจัยในประเทศ.....	48
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	56
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	
	ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
	ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	60
	ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง	
	การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	
	ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
	พระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	67
ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการทำวิทยานิพนธ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	132
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	140
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองเครื่องมือ (try out) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	160
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	164

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ.....	63
2	ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และ โครงสร้างของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2.....	73
3	จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม.....	82
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นเตรียมการ.....	83
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นดำเนินการ.....	85
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผล.....	91
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นปรับปรุงแก้ไข.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม..... 94
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นเตรียมการ..... 96
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นดำเนินการ..... 98
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผล..... 103
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นปรับปรุงแก้ไข..... 105

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่ออาชีวและการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อ ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมาย 5 ข้อ ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 11) ทั้งนี้ได้กำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5)

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ บุรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 70)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความสำคัญกับพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดทำแผน และโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วยกระบวนการลูกเสือ โครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) โครงการสภานักเรียน โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และ กิจกรรมการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,795 คน พบว่า มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านในระดับดีขึ้นไป จำนวน 3,492 คน แต่ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่ำกว่าระดับดี จำนวน 303 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ก, หน้า 15 - 16) ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ เกศรี ไชยเผือก (2562, 9 เมษายน) และ (สุรشنا มีโย, 2562, 16 เมษายน) พบว่า สถานศึกษายังไม่มีแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จึงจำเป็นต้องมีแนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จะทำให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนว

ทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ซึ่งสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์ของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการวิจัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 161 คน และครูวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 161 คน รวม 322 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ข, หน้า 42)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 88 คน และครูวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 88 คน รวม 176 คน ได้มาโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 49) โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา 3 ตัวแปร คือ

3.1 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3.2 ความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3.3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 69) ; ศักดิ์สกุล จันแสน (2558, หน้า 7) และ ชมัยพร รัตนพรหม (2558, หน้า 6) สรุปได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การ

จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน

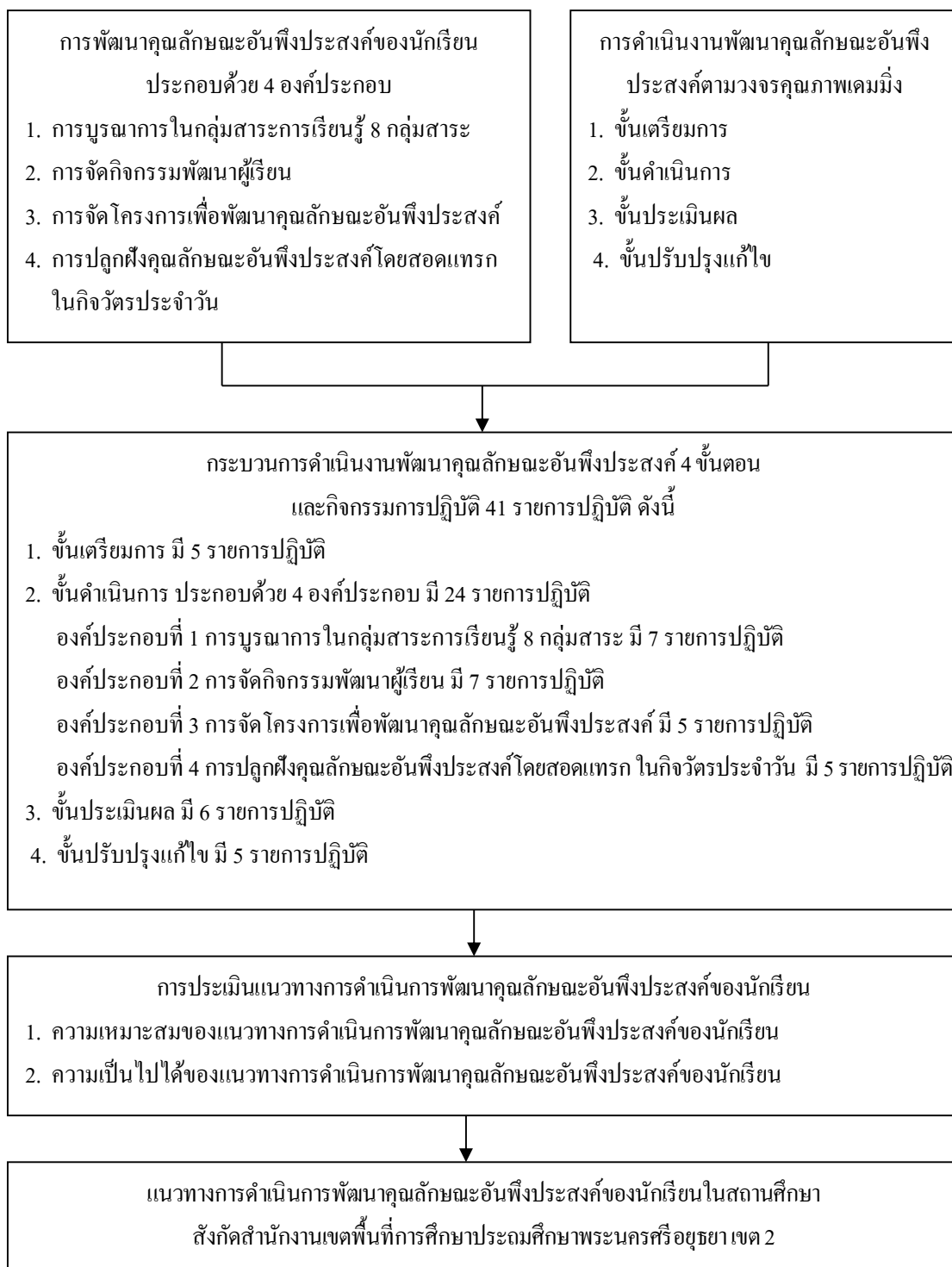
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวงจรคุณภาพ เดมมิง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ วรภัทร์ ภูเจริญ (2543, หน้า 20) ; บรรจง จันทมาศ (2546, หน้า 7-8) ; โกศล ดีสีลธรรม (2547, หน้า 41) ; แจ่ม ธาราวร (2548, หน้า 24) และ สุริย์ พูลสวัสดิ์ (2554, หน้า 23 - 27) สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ควรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล และ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ กนกวรรณ ญาแก้ว (2557, หน้า 4) ; นิรุช บัญญัติ (2557, หน้า 8) ; จริญญา จูปรารักษ์ (2559, หน้า 5) และ แมคมิลแลนค์ และชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher, 2001, pp. 530-531) สรุปได้ว่า การประเมินแนวทาง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวน โครงสร้างรายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา ใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวน โครงสร้างรายวิชา ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมและกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ ใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผน ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.3 การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ จัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และ ประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.4 การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยศึกษา ทบทวน กิจกรรมประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน

สอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในกิจกรรมประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและนำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

2. การบริหารคุณภาพวงจรเดิมมีง หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นวงจรที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการบริหารงานทางการศึกษาได้ดี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และ ขั้นปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง การดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของงาน เลือกแนวทางการปฏิบัติ กำหนดแผน และแจ้งคณะปฏิบัติงาน

2.2 ขั้นดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานโดยการลงมือปฏิบัติตามแผนและการเตรียมการที่กำหนดไว้ ตามบริบทของงาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัด โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน

2.3 ขั้นประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานโดยตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน

2.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การดำเนินงานโดยนำข้อมูลจากขั้นการประเมินผล มาปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

3. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง วิธีปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัด โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน ขั้นประเมินผล และ ขั้นปรับปรุงแก้ไข

4. ระดับความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2561

7. ครูวิชาการ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน และได้รับหน้าที่ในงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2. ครูได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของสถานศึกษาได้

3. ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ไปเป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาของตนได้

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในสังกัดได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 1.3 องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 1.4 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง
 - 2.1 หลักการและกระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง
 - 2.2 ประโยชน์ของการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่งในการบริหาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 3.2 แนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 3.3 การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแนวทาง
5. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 - 5.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 5.2 นโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 - 5.3 ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
 - 5.4 สภาพปัญหาสังคมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ ดังนี้

1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

มีนักวิชาการ และหน่วยงานให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ ดังนี้

ชาญชัย อินแถลง (2552, หน้า 9) สรุปความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือลักษณะประจำตัวที่ดีที่ต้องการให้เกิดกับเด็กในสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 53) ให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองโลกและพลโลก

สุกัญญา กุ่มกลาง (2553, หน้า 8) สรุปความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม ดังนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา ความต้องการ ตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

สุริย์ พูลสวัสดิ์ (2554, หน้า 29) สรุปความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออก อันเป็นลักษณะเฉพาะประจำตัวของเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และบุคคลทั่วไปมีความพึงพอใจ

อภิชาติ อ่อนเอน (2559, หน้า 26) สรุปความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่ดีที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามสภาพ ปัญหา และสภาพการเปลี่ยนแปลงของชุมชนหรือสังคม

นิวัฒน์ สินไชย (2560, หน้า 14) สรุปความหมายไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (Desired characteristics) หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม เป็นสิ่งที่นักเรียนควรยึดถือปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่ดี บุคคลส่วนใหญ่เห็นว่าดีงามถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลโลก

1.2 ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 53) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมการจัดการความรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเองทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่น ขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึง การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญานอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี และประชาธิปไตย

สถาบันเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มูลนิธิเด็ก (อ้างถึงใน อภิชาติ อ่อนอม, 2559, หน้า 43) กล่าวว่า การศึกษาในปัจจุบัน สามารถพัฒนาคนให้มีปัญญามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบมีความคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการเรียนรู้ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาโลกได้อัตโนมัติ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม รวมทั้งวิถีชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การเตรียมผู้เรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในโรงเรียน ใน 2 เรื่อง คือ 1) การปฏิรูปหลักสูตร และ

2) การปฏิรูปโครงสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ศักดิ์สกล จันแสน (2558, หน้า 16) สรุปไว้ว่า ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนั้น ไม่ใช่แค่การให้ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญทั้งทางด้านความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีที่ผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยที่สถานศึกษา จะต้องร่วมกับชุมชนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นของชุมชน และท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสภาพเป็นจริงของนักเรียน และควรพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม จิตใจ สติปัญญาเพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดี ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม รวมทั้งวิถีชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีศักยภาพในการที่จะศึกษาต่อและในการประกอบอาชีพต่อไป

อภิชาติ อ่อนอม (2559, หน้า 43) สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนนั้น ต้องให้ความสำคัญทั้งในด้านความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีที่ผู้เรียนพึงมี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ต้องส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดี ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม รวมทั้งวิถีชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีศักยภาพในการที่จะศึกษาต่อ และในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

นิวัฒน์ สินไชย (2560, หน้า 15) สรุปไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีความสำคัญเพราะเป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม ความสามารถทางการเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรมที่จะเจริญเติบโตเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

1.3 องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (อ้างถึงใน อภิชาติ อ่อนอม, 2559, หน้า 29) กล่าวถึง คุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทยที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่

1.1 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถ พึ่งตนเอง การมีวินัย

1.2 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ฉันทะ สัจจะ ความรับผิดชอบ ความสำนึกในหน้าที่ ความกตัญญู

1.3 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดประวิง หรือ ตักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความมีสติ รอบคอบ ตั้งจิตให้ดี

1.4 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่นและความอะลุ่มอล่วย ถ้อยทีถ้อยอาศัย

2. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และการอ่อนน้อมถ่อมตน

3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่ เรียนใฝ่ รู้ ความรักโรงเรียน และความรักการอ่าน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 5 - 49) กล่าวถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ ซึ่งสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ 1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์

รักษา ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

1. เป็นพลเมืองดีของชาติ
2. ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
3. ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักศาสนา
4. เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติมีความสามัคคี ประองคอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ 2 ชื่อสัตย์สุจริต

ชื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งกาย วาจา ใจ

ตัวชี้วัด

1. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ
2. ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความชื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ข้อที่ 3 มีวินัย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ตัวชี้วัด

ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกตินิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่ เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้ที่ใฝ่ เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนถ่ายทอด เผยแพร่และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่าง พอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด

1. ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม
2. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบใน การทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
2. ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วม อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทยใน การสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัด

1. ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูต่อบุคคล
2. เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง
3. อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมเผยแพร่ ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูต่อบุคคล ใช้ ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

ตัวชี้วัด

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 1) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 มี 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
2. เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ
3. ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
4. ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

วิจารณ์ พานิช (2555) (อ้างถึงใน อภิชชาติ อ่อนเอน, 2559, หน้า 33) กล่าวถึง ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนควรมีไว้ว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. 3R ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic)
2. 4C ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ

(Collaboration) และ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีทักษะ และปรับตัวได้ เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความซื่อสัตย์ ประหยัด พอเพียง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ ดังนั้นถ้าจะให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้เครื่องมือทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.4 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การดำเนินการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา เมื่อสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว ครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อพิจารณาว่าตัวชี้วัดนั้นครอบคลุมและสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของวิชา งานกิจกรรมที่รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนว่าจะดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยวิธีใด ดังนี้

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
2. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของ

สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 สร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม / สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่เลือกดำเนินการตามขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้และประเมินเป็นระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรับปรุงพัฒนา แล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ขั้นตอนที่ 7 รายงานผลการพัฒนาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจะบรรลุผลได้นั้นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ดำเนินการพัฒนาทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมอบหมายภารกิจในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในห้องเรียน ให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบ โดยสอดแทรกการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั่วโมงการเรียนการสอน/กิจกรรม/โครงการ หรือในโอกาสอื่น ๆ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการหลาย

รูปแบบ สถานศึกษาสามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 112)

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ค่อนข้างสูงถึงสูงมาก และเหมาะสมสำหรับสถานศึกษาที่ต้องการเน้นด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ความเป็นเลิศ โดยมีนโยบายที่จะให้บุคลากรและครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยจะมีคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นองค์กรคณะบุคคลในสถานศึกษาที่คอยช่วยเหลือคณะครู ในกรณีที่พบว่านักเรียนบางคนมีปัญหาที่ซับซ้อนและไม่สามารถจะพัฒนาด้วยกระบวนการธรรมดาได้ มีความจำเป็นที่ต้องทำ กรณีศึกษา คณะกรรมการชุดนี้จะทำงานร่วมกับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาหรือครูคนอื่นที่สนใจจะทำกรณีศึกษาร่วมกัน

นอกจากนี้อาจนำนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย โดยสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของสภานักเรียน ถึงวิธีการที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย กิจกรรมเสริม ซึ่งจะเน้นการพัฒนาและตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการตลอดเวลา ทั้งนี้สถานศึกษาอาจมีเป้าหมายว่า นักเรียนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะต้องมีความคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ “ดี” เป็นอย่างน้อย การประเมินรูปแบบนี้ดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาทำความเข้าใจกับคณะครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา ครูที่ปรึกษา ครูผู้ดูแลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร่วมกันพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกคุณลักษณะ และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคุณลักษณะตามที่คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน

2. กำหนดวิธีการประเมิน เกณฑ์และเครื่องมือ คำอธิบายคุณลักษณะที่สถานศึกษาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

3. กำหนดระดับของพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่า พฤติกรรมนักเรียนอยู่ในระดับ “เสี่ยง” กล่าวคือ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยวิธีปกติอาจจะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเกณฑ์ได้ มีความจำเป็นที่ครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอนร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการอื่นเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาโดยทำกรณีศึกษา

4. เมื่อสิ้นภาคเรียน/สิ้นปี ครูผู้สอนส่งผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกคนที่รับผิดชอบให้คณะกรรมการของสถานศึกษา ซึ่งมีครูวัดผลเป็นเลขานุการ

5. ครูวัดผลดำเนินการประมวลผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

6. นำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมปานกลาง กล่าวคือ มีจำนวนบุคลากรครูที่ครบชั้นเรียน มีครูพิเศษบ้างแต่ไม่มากนัก ครูคนหนึ่งอาจต้องเป็นทั้งผู้สอนและทำงานส่งเสริม รวมทั้งรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอื่น ๆ ด้วย สถานศึกษาประเภทดังกล่าวสามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รูปแบบนี้ โดยการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เฉพาะข้อที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดในกลุ่มสาระนั้น ๆ ที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนการเรียนรู้และแผนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อนั้น ๆ ด้วยในคราวเดียวกัน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก็ดำเนินการประเมินร่วมกับตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาคาดหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการในภาพรวมแล้ว การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะครบทุกข้อตามที่สถานศึกษากำหนด โดยดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ร่วมกับครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดเนื้อหาในกลุ่มสาระวิชา และพิจารณาเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ว่า มีข้อใดบ้างที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย

2. ครูผู้สอนนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คัดเลือกไว้ไปบูรณาการกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการพัฒนาและประเมินร่วมกัน

3. ครูผู้สอนส่งผลการประเมินให้ครูวัดผลเพื่อสรุปผลการประเมินและนำเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นหรือครบชั้นพอดี แต่ครูคนหนึ่งต้องทำหลายหน้าที่ อีกทั้งความพร้อมของทรัพยากรด้านอื่น ๆ มีน้อย ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชน อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำ ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ซึ่งจะทำให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงมากขึ้น การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามรูปแบบนี้ ครูประจำชั้น และ/หรือครูประจำวิชาร่วมกันพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกคนทุกประการ โดยดำเนินการดังนี้

1. ครูประจำชั้นและหรือครูประจำวิชาซึ่งรับผิดชอบการสอนมากกว่าหนึ่งชั้น หรือหนึ่งกลุ่มสาระใช้การบูรณาการทุกกลุ่มสาระและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกันร่วมกันพัฒนาและประเมินโดยอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ชุมชน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำ ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านร่วมประเมินด้วย ทั้งนี้ กรณีที่มีนักเรียนบางคนไม่ผ่านการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใด ครูร่วมกับชุมชนดำเนินการพัฒนาจนกระทั่งทั้งสองฝ่าย มีความเห็นตรงกันว่านักเรียนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์แล้วจึงให้ผ่านการประเมิน

2. ครูประจำชั้นและหรือครูประจำวิชาร่วมกันสรุปผลการประเมิน และนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติต่อไป

ผู้วิจัยจึงสรุปการดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการได้ว่า การดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาต้องพิจารณาถึงบริบท และความพร้อมของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีทรัพยากรในการบริหารแตกต่างกัน นอกจากนี้การที่สถานศึกษาจะบรรลุผลได้นั้นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิง

การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553, หน้า 2) การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง หรือ PDCA นี้ ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และต่อมา ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง จึงได้พัฒนามาเป็น วงจรบริหารคุณภาพของเดมมิง (PDCA) แห่งการบริหารคุณภาพ จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ PDCA ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้นมิใช่เพียงแต่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ (จริญ จูปรารักษ์, 2559, หน้า 31) ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักการ และกระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิง

มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการและกระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิง ดังนี้

วรภัทร์ ภูเจริญ (2543, หน้า 20) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานที่เป็นระบบและกระบวนการคือ การทำงานที่เป็นแบบวงจร PDCA ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่มีคุณภาพและใช้กันอย่างแพร่หลายระบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน(Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไข (Action) กระบวนการทำงานตามวงจรนี้จะมีการตรวจสอบควบคู่ไปกับการทำงาน ทำให้เกิดการปรับปรุงการทำงานตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan-P) หมายถึง ขั้นตอนการเลือกหัวข้อปัญหาการตั้งเป้าหมายการพัฒนา ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาสภาพปัญหา การกำหนดการประชุม การกำหนดมอบหมายหน้าที่ของครูผู้สอนและการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการวางแผนเป็นการเตรียมการล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายแนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงาน ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน งานและโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินประชุมตามที่กำหนด การค้นหาสาเหตุของปัญหา การเก็บข้อมูล การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายการแก้ปัญหาตามสาเหตุ และการหาแนวทางแก้ไขให้ได้ผลตามเป้าหมาย การปฏิบัติตามแผนเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการวางแผนกล่าวคือ ผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามลักษณะงาน ช่วงเวลา และความรับผิดชอบของแต่ละส่วน โดยผู้บริหารจะต้องนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม หากพบปัญหาอุปสรรคอะไรก็ให้แนะนำช่วยเหลือ ให้งานทั้งปวงเป็นไปตามที่ตั้งความหวังไว้

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล (Check-C) หมายถึง ขั้นตอนการตรวจสอบ การเก็บข้อมูลหลังจากการแก้ไข ปรับปรุงแล้ว การนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับก่อนการแก้ไขปัญหาและเปรียบเทียบกับเป้าหมาย การตรวจสอบประเมินผลเป็นการประมาณค่าการดำเนินงานว่า ดีเด่น ด้อยดี ไม่ดี มากหรือน้อยแค่ไหนเพียงใด การประเมินในขั้นตอนนี้มุ่งให้ทราบสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไรต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ผลจากการประเมินจึงมุ่งเพื่อการพัฒนามากกว่าการจับผิดผู้ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงงาน(Action-A) หมายถึง ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายเป็นมาตรฐานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงาน ได้แก่ การแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงมาตรฐานการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก การปรับปรุงงานเป็นการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางาน กล่าวคือ หากการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็จะแสวงหาวิธีการให้เหมาะสมกว่าเดิม แต่ถ้าผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายแล้วในการทำงานครั้งต่อไปก็ต้องเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายการทำงานของบุคลากรและเป็นการสร้างหลักประกันว่าดำเนินงานในองค์กรมีแต่การพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดอยู่กับที่

บรรจง จันทมาศ (2546, หน้า 7-8) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานของวงจร วงจรเดมมิ่งว่าเป็นขั้นตอนที่จำเป็นต้องปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด คือ Planning - Doing - Checking - Acting สำหรับรายละเอียดของการทำงานแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมแผนงาน ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และกำหนดคุณลักษณะที่จะใช้ควบคุมลงไปด้วย 2) กำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้ 3) กำหนดวิธีการทำงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 4) กำหนดว่า จะทำอะไร ที่ไหน โดยใคร เมื่อไหร่ ทำไป และด้วยวิธีใด คือ 5W 1H (What Where When Who Why and How)

ขั้นตอนที่ 2 ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ได้แก่ 1) ทำการศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจวิธีการทำงานในแต่ละครั้ง 2) ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ 2) เก็บข้อมูลถึงคุณลักษณะทางคุณภาพ ตามวิธีการที่กำหนดไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน และประเมินผล เพื่อตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ ตรวจสอบว่าลักษณะจำเพาะทางคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่อย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จากผลของการตรวจสอบ ถ้าพบว่ามีปัญหาข้อบกพร่องขึ้น งานที่ได้ไม่ตรงกับเป้าหมายหรือไม่ได้ตามแผนให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาลักษณะที่ค้นพบ ได้แก่ 1) ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าผลงานที่ได้รับเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย 2) ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุ แล้วทำการป้องกันแก้ไขเพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก 3) พัฒนาระบบหรือปรับปรุงวิธีการทำงานนั้น ๆ และ 4) การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

โกศล คีตธรรม (2547, หน้า 41) ได้กล่าวว่า วงจร PDCA หรือวงจรเดมมิงเป็นเครื่องมือที่ถูกพัฒนาเพื่อใช้ปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง ด้วยการทำวงจร PDCA ในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีการคืบหน้าและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทำให้การควบคุมการปฏิบัติงานจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพวงจรคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan-P) จะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติการวางแผน ได้แก่ 1) กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน 2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และ 3) กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน ถูกต้องแม่นยำ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Do-D) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ ดังนี้ 1) การวางแผนกำหนดการ ได้แก่ การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ การกำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง และ การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ 2) การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้

และเป็นวิธีการช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และ 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ได้แก่ ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องทำให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสม และพัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C) ทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ 2) รวบรวมข้อมูล 3) พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ 4) การรายงานจะเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว ได้แก่ 1) รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ปัญหา (Action-A) ผลของการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐานให้ปฏิบัติการแก้ปัญหาตามลักษณะปัญหาที่พบ ดังนี้ 1) ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ และ 2) ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกันเพื่อไม่ให้ความผิดปกตินั้น เกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการการยับยั้งนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน และการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

แจ่ม ชราราว (2548, หน้า 24) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan - P) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (Do) การวางแผน ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน ถูกต้องแม่นยำ

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ ดังนี้

1. การวางแผนกำหนดการ แยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix management) การจัดการแบบนี้ช่วยดึงดูดเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนง จากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ พร้อมในการใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสม พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติการ (Check - C) การตรวจทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวน และคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้
4. การรายงานจะเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว ได้แก่ การรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Action - A) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย หรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่พบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อไม่ให้ความผิดปกตินั้น เกิดขึ้นซ้ำอีก หากเกิดปัญหาต้องแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐาน โดย การย้ายนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน และการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

ประกอบ พอดี้ (2549, หน้า 30) ได้กล่าวว่า วงจรเดมมิง (Deming cycle : PDCA) หรือวงจรแห่งการบริหารคุณภาพ และได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย สำหรับขั้นตอนที่สำคัญของวงจรเดมมิงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning - P) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Doing - D) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Checking - C) และ ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Acting - A) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน เป็นส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิง เป็นการหาองค์ประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือและประสานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงานเพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

- 1.2 เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงาน หรือหาสาเหตุ ของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ซึ่งควรจะวางแผนและ

ดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตาราง ตรวจสอบ แผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น

1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหาเพื่อใช้กำหนดสาเหตุ ของ ความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิ หรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิแก้มปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิก ทุกคน ในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดม ความคิด (Brainstorming) ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

1.4 เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และ วิจารณ์ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อ ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงาน ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มี ความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

2. การปฏิบัติตามแผน เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตาราง การปฏิบัติงาน ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้น ๆ ความสำเร็จของ การนำแผนมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดี จากสมาชิก ตลอดจนการ จัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ ขณะที่ลงมือปฏิบัติ จะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการ ปรับแผนใหม่และเมื่อแผนนั้น ใช้งานได้นำไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

3. การตรวจสอบ หมายถึง การตรวจสอบว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหา งานตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจ หรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความ ไม่เหมาะสมของแผน การเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

4. การดำเนินการให้เหมาะสม เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอน ตาม วงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้ เหมาะสมต่อไป

สุริย์ พูลสวัสดิ์ (2554, หน้า 23 - 27) กล่าวถึง การนำแนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA มาใช้ ในการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อการปฏิบัติอย่างค่อยเป็นค่อย ไป แล้วจึงตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หาก

ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

การวางแผนเป็นส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจาก การวางแผนจะเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิง เป็นการหาคำตอบประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การเลือกปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญห การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบและประเมินผล ในขั้นตอนนี้สามารถนำเครื่องมือเบื้องต้นแห่งคุณภาพอื่น ๆ มาใช้งานร่วมด้วย เช่น แผนภูมิแก้มปลา แผนภูมิพาเรโต แผนภูมิการควบคุม การระดมความคิด (Brainstorming) ฯลฯ ในขั้นนี้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือ และประสานกันอย่างใกล้ชิดในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป 2) เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงานหรือหาสาเหตุ ของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรจะวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ระเบียบ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางตรวจสอบ แผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น 3) อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือกวิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิหรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิแก้มปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดมความคิด (Brainstorming) ในการแก้ปัญห โดยสร้างทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจแก้ปัญห เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน และ 4) เลือกวิธีการแก้ไขปัญห หรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และวิจารณ์ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหได้มากกว่าเดิม

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do)

การปฏิบัติตามแผน เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตาราง การปฏิบัติงาน ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำแผนมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ตลอดจนการ

จัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ขณะที่ลงมือปฏิบัติ จะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่ และเมื่อแผนนั้น ใช้งานได้น่าไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป โดยเทคนิคขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ทำให้ ถูกต้องตั้งแต่แรก จะได้ไม่ต้องแก้ไขหรือรับผลเสียจากการกระทำที่ผิดพลาด และ 2) ตรวจสอบทุก ขั้นตอน หากพบข้อบกพร่องให้รีบแก้ไขก่อนที่ความเสียหาย จะขยายเป็นวงกว้าง

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบ หมายถึง การตรวจสอบว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหาทางาน ตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่ เหมาะสมของแผนการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น โดยเทคนิคขั้นตอนการตรวจสอบมี ดังนี้ 1) ตรวจสอบวิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติจริง ว่าทำได้ตามแผนหรือไม่ 2) ตรวจสอบ ผลที่ได้ว่าได้ตามเป้าหมายหรือไม่ 3) ตรวจสอบว่ามีข้อมูลอะไรใหม่ ๆ เกิดขึ้นบ้าง และ 4) รวบรวม และบันทึกข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และ ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไปสิ่งที่จะสามารถรู้ ได้ว่าผลกับแผนที่ตั้งไว้แตกต่างกันอย่างไร สิ่งสำคัญที่สุดคือการบันทึกข้อมูล ซึ่งเทคนิคการบันทึก ข้อมูลมีเครื่องมืออยู่หลายชนิด และหลายเทคนิควิธี

4. ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act)

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำ แนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น ไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตาม แผนที่วางไว้ เราควรรวบรวมข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร ต่อไป โดยเทคนิคขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม ดังนี้ 1) หลังจากตรวจสอบแล้ว ถ้าเราทำได้ ตามเป้าหมาย ให้รักษาความดีนี้ไว้ 2) หากตรวจสอบแล้ว พบว่ามีข้อผิดพลาดไม่ว่าในขั้นตอนใด ๆ ก็ ตาม ให้หา สาเหตุและแก้ไขสาเหตุ และ 3) หาทางปรับปรุง เพื่อให้การปฏิบัติครั้งต่อไปดีขึ้นกว่าเดิม

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง หมายถึง กระบวนการ บริหารงานที่เป็นวงจรที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการบริหารงานทางการศึกษาได้ดี เพราะมีขั้นตอน การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไขปรับปรุง (Act) ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามวงจรคุณภาพ โดยสรุปความหมายดังนี้ 1) การวางแผน (Plan) หรือ การเตรียมการด้านต่าง ๆ หรือการเตรียมความพร้อมในรายละเอียดที่จำเป็นก่อนการ

ดำเนินงาน (Project activation) (ปกรณัม ปรีชากร, 2558, หน้า 10) หมายถึง การดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของงาน เลือกแนวทางการปฏิบัติ กำหนดแผน และแจ้งคณะปฏิบัติงาน 2) การดำเนินการตามแผน (Do) หรือ การดำเนินการตามแผน หมายถึง การดำเนินงานโดยการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ตามบริบทของงาน 3) การตรวจสอบ (Check) หรือ การประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานโดยตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน และ 4) การแก้ไขปรับปรุง (Act) หมายถึง การดำเนินงานโดยนำข้อมูลจากขั้นการประเมินผล มาปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

2.2 ประโยชน์ของการใช้วงจรคุณภาพเดมมิง

มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้วงจรคุณภาพเดมมิงไว้ ดังนี้

เอกวินิติ พรหมรักษา (2555, เว็บไซต์) กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้วงจรคุณภาพเดมมิงดังนี้

1. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริงการวางแผนงานควรวางแผนให้ครบ 4 ขั้นดังนี้

ขั้นการศึกษา คือ การวางแผนศึกษาข้อมูล วิธีการ ความต้องการของตลาด ข้อมูลด้านวัตถุดิบ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินทุน

ขั้นเตรียมงาน คือ การวางแผนการเตรียมงานด้านสถานที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ความพร้อมของพนักงาน อุปกรณ์ เครื่องจักร วัตถุดิบ

ขั้นดำเนินงาน คือ การวางแผนการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย

ขั้นการประเมินผล คือ การวางแผนหรือเตรียมการประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เช่น ประเมินจากยอดขาย ประเมินจากการติชมของลูกค้า เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินเกิดการเที่ยงตรง

2. การปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้า หรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่น และเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. การตรวจสอบ ให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย

3.1 ตรวจสอบจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3.2 มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้

3.3 มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจน

3.4 มีกำหนดเวลาการตรวจที่แน่นอน

3.5 บุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อการตรวจสอบได้รับการยอมรับ การปฏิบัติงานขั้นต่อไปก็ดำเนินงานต่อไปได้

4. การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น วงจร PDCA จึงเรียกว่า วงจรการบริหารงานคุณภาพ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2558, เว็บไซต์) กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้ วงจรเดมมิ่งในการบริหารงานไว้ ดังนี้

1. เพื่อป้องกัน โดย 1) การนำวงจร PDCA ไปใช้ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน ซึ่งการวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี และลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ 2) การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้นและแก้ไขปัญหาคืออย่างรวดเร็วก่อนที่จะลุกลาม และ 3) การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็นการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. เพื่อแก้ไขปัญหา โดย 1) ถ้าเราประสบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่สะอาด ไม่สะดวก ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ประหยัด เราควร แก้ปัญหา และ 2) การใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้ ก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3. เพื่อปรับปรุง โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหา แต่เราต้องแสวงหาสิ่งต่าง ๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพของการดำเนินงาน ของหน่วยงาน เมื่อเราคิดว่าจะปรับปรุงอะไร ก็ให้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง

สรุปได้ว่า การใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่งในการบริหารมีประโยชน์ในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเนื่องจาก การวางแผนนั้นจะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงาน ทำให้ทราบกระบวนการต่าง ๆ ล่วงหน้าแล้ว มีการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคือจะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เกิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และแนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพเดมมิ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่ทำให้เกิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จึงศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ ดังนี้

3.1 ความหมายของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

มีนักวิชาการ และหน่วยงานให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ดังนี้

คุณาเพ็ญ กิ่งมิ่งแฮ (2552, หน้า 6) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

กรมวิชาการ (2544) (อ้างถึงใน สุมาลี สมใจ, 2556, หน้า 7) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง กิจกรรมอย่างหนึ่งที่จำเป็น มีความซับซ้อนอย่างมีระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจ ต่อคุณภาพของนักเรียน

อนุก นาเคเจริญ (2554, หน้า 9) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง การวางแผนปฏิบัติ การจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สุมาลี สมใจ (2556, หน้า 7) สรุปความหมายไว้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง การดำเนินการโดยใช้วิธีการกระบวนการ หรือกิจกรรมใด ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ให้แก่บุคคลอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านความรู้ เจตคติ ทักษะในทิศทางที่ดีงาม ตามความต้องการขององค์กรหรือสังคม

สุริย์ พูลสวัสดิ์ (2556, หน้า 8 - 9) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้วยคน และทรัพยากรขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนการดำเนินงาน หมายถึง การเตรียมการ การสร้างแผน การกำหนดผู้รับผิดชอบและเวลา การประเมินแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) การปฏิบัติการดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนในการวางแผนที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ 3) การตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขในขั้นตอนใดบ้าง และ 4) การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การวางแผนปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการทางการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินงาน การ

ประเมินผล และ การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2 แนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 69) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยเน้นที่จุดหมายว่าต้องการให้เด็กเป็นคนที่มีความพออย่างไร และจัดทำเนื้อหาสาระให้สนองจุดหมายนั้น เช่น คุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้เด็กรู้เข้าใจ คุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้เด็กทำได้ ซึ่งครูจะตั้งคำถามชวนให้เด็ก ๆ ช่วยกันคิด กำหนดภาระงานจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กร่วมกันค้นหาคำตอบเป็นกลุ่ม แล้วลงมือทำงานจนสำเร็จ มีการนำเสนอความคิดเห็น และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้เด็กมองเห็นความจริง ชาบซึ่งในคุณค่า พร้อมทั้งมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เกิดความปรารถนาจะร่วมแก้ปัญหาและสร้างสรรค์พัฒนาสังคมต่อไป

2. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการให้เด็กทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในโรงเรียน เช่น การปลูกผัก การทำอาหาร การทำงานศิลปะ การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กรู้จักวางแผน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเองและนำไปปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลงานต่อผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เด็กรู้ความต้องการ รู้จุดเด่น-จุดด้อยของตนเอง สามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งใกล้ตัวและเลือกใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้เกิดทัศนคติแก้ไขปัญหาง่าย ๆ ของตนเองได้ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ที่สำคัญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เด็กได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เด็ก ๆ ทำงานเป็นกลุ่ม มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมนักเรียน เพื่อเขียนโครงการ และดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นทราบ

4. ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน เพราะการศึกษาอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ด้วยดี ครูจะต้องสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ทำชีวิตให้เป็นการศึกษา เริ่มจากการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่กิจกรรมหน้าแถว ตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ การสวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋า การจัดเก็บของใช้ การทำความสะอาดงานยาม การเล่นเกมมีกติกา ไปจนถึงการเป็นผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิ์ การทำความเคารพผู้ใหญ่

ศักดิ์สกุล จันแสน (2558, หน้า 7) ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. การปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

ชัยพร รัตนพรหม (2558, หน้า 6) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน และนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะ แล้วนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนดำเนินการ ดังนี้

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นที่จุดหมายว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณภาพอย่างไร และจัดทำเนื้อหาสาระให้สนองจุดหมายนั้น เช่น คุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้ผู้เรียนรู้เข้าใจ คุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้ผู้เรียนททำให้ได้ ซึ่งครูจะตั้งคำถามชวนให้ผู้เรียน ช่วยกันคิด กำหนดภาระงานจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนร่วมกันค้นหาคำตอบเป็นกลุ่ม แล้วลงมือทำงานจนสำเร็จ มีการนำเสนอความคิดเห็น และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความจริง ชาบซึ่งในคุณค่า พร้อมทั้งมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เกิดความปรารถนาจะร่วมแก้ปัญหาและสร้างสรรค์พัฒนาสังคมต่อไป

2. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในโรงเรียน เช่น การปลูกผัก การทำอาหาร การทำงานศิลปะ การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวางแผน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเองและนำไปปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลงานต่อผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน รู้ความต้องการ รู้จุดเด่น-จุดด้อยของตนเอง สามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งใกล้ตัว และเลือกใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้คิดตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ที่สำคัญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมนักเรียน เพื่อเขียนโครงการ และดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นทราบ

4. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน เพราะการศึกษาอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ด้วยดี ครูจะต้องสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ทำชีวิตให้เป็นการศึกษา เริ่มจากการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่กิจกรรมหน้าแถว ตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ การสวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋า การจัดเก็บของใช้ การทำความสะอาดงานยาม การเล่นเกม มีกติกา ไปจนถึงการเป็นผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิ์ การทำความเคารพผู้ใหญ่

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงตั้งแต่หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ที่ครอบคลุมความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหมายอย่างหลากหลาย และสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เกิดการเรียนรู้จริง สอดคล้องกับความเป็นจริงในการดำเนินชีวิตและสนองการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ครบทุกชั้นปี อาทิ ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระการสอนเนื้อหาแยก

ออกจากกัน การมอบภาระงาน เช่น มีการบ้านมาก ซ้ำซ้อน และการใช้เวลาเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย และไม่เป็นภาระแก่ผู้เรียน ตลอดจนเปิดมิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักใฝ่หาความรู้ เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 (ศักดิ์สกุล จันแสน, 2558, หน้า 51 - 53)

เป้าหมายการจัดการการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร

1. เพื่อเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์จากการจัดการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เนื้อหาวิชาไม่แยกจากกัน
2. เพื่อลดความซ้ำซ้อนทั้งเนื้อหา ภาระงาน (การบ้าน โครงการ) และเวลาเรียนในการจัดการเรียนรู้
3. เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสมากขึ้นนอกห้องเรียนมากขึ้น

การจัดการการเรียนรู้บูรณาการมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูแต่ละระดับชั้น ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ศึกษาและทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบครบวงจร และวิธีการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
3. ครูในระดับชั้นเดียวกันร่วมกันประชุมวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ร่วมกันจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรและวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษา
4. วางแผนและออกแบบการวัด และประเมินผลการจัดการเรียนรู้
5. นำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรลงสู่การปฏิบัติ
6. ใช้กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรให้เกิดประสิทธิภาพ
7. รายงานผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรอย่างต่อเนื่องเป็นรายภาค/รายปี

ประโยชน์และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร

การจัดการเรียนรู้บูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้ครูผู้สอนนำไปใช้ แต่ครูบางท่าน บางโรงเรียนอาจยังไม่เคยนำไปใช้จัดการเรียนรู้ หรือถ้ามีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะมีลักษณะเป็นการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาจมีการบูรณาการต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้บ้าง แต่ยังไม่ปรากฏภาพความสำเร็จอย่างจริงจังให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ครูผู้สอนร่วมกันวางแผน และนำหน่วยบูรณาการ

แบบครบวงจรลงสู่การจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง แต่สำหรับผู้ปกครอง ชุมชน อาจเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นประโยชน์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร ความสำคัญมี ดังนี้ (ศักดิ์สกล จันแสน, 2558, หน้า 55)

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง เพราะในชีวิตประจำวันการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้แยกส่วนในการใช้องค์ความรู้แต่ใช้ความรู้ที่หลากหลายสาขาที่มีความสัมพันธ์กันต่อการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีการบูรณาการองค์ความรู้ที่สอดคล้องกันจนงานหรือกิจกรรมที่ทำสำเร็จ
2. ทำให้ครูผู้สอนมีกระบวนการทำงานร่วมกัน มีแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรที่เกิดจากการวางแผน การจัดการเรียนการสอนร่วมกันอย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล
3. เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน การใฝ่หาความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ และมีคุณธรรมจริยธรรม
4. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการเป็นองค์รวม ลดการใช้เวลาเรียนที่มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาและภาระงาน และมีโอกาสทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมากขึ้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนกับความรู้นอกห้องเรียนเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ไม่เรียนรู้แบบแยกส่วน ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น
6. ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ ๆ ผ่านสื่อที่หลากหลาย
7. ทำให้ลดภาระงานและเวลาในการเรียนรู้ในชั้นเรียน
8. ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
9. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา ใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิภาณและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย กิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้ (ศักดิ์สกุล จันแสน, 2558, หน้า 71 - 76)

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนเป็น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเสนอไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1.1 หลักการ การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่สมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยนำไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมตามลักษณะของกิจกรรมแนะแนวที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต โดยมุ่งจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รวมทั้งด้านส่วนตัวและสังคม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเองเรียนรู้

ด้วยตนเอง ด้วยการปฏิบัติจนกระทั่งเกิดทักษะชีวิต ตลอดจนครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยมีครูแนะแนวเป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

1.2 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้หรือการศึกษารวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 ขอบข่าย การจัดกิจกรรมแนะแนว มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนรู้หรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้และสามารถวางแผนการเรียนรู้หรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัด และสนใจ 3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4 แนวการจัดกิจกรรม 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน 2) วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วัฒนธรรมของสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา เป็นระดับการศึกษาและชั้นปี 5) ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำการกิจกรรมและการประเมินผล 6) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลาเนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินการ กิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล 7) จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม 8) ประเมินเพื่อตัดสินผลและสรุปรายงานแนวทางการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. กิจกรรมนักเรียน

2.1 หลักการ กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ

ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน และความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ การจัดกิจกรรมนักเรียนควรดาเนินการ ดังนี้ 1) จัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน 2) เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน 3) เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียนตลอดจนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

2.2 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบ 2) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ช่วยเหลือแบ่งปัน และเอื้ออาทรและสมานฉันท์ 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

2.3 ขอบข่าย กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 1) กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษา วิชาทหาร สถานศึกษาให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และครบตามหลักสูตรของแต่ละกิจกรรม 2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละและมีจิตสาธารณะ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.1 หลักการ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรักชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา

3.2 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.3 ขอบข่าย เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมอาสาพัฒนาหรือกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม โดยผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเองในลักษณะ อาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และมีจิตสาธารณะ

3.4 แนวการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมกันออกแบบการจัดกิจกรรมวางแผนการจัด กิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมตามแผน ร่วมสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม ร่วมรายงานผลพร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน (กิจกรรมในวิถีชีวิตโรงเรียนเพื่อปลูกฝังจิตอาสา) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรม ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการกิจกรรมจิตอาสาในวิถีชีวิตของชั้นเรียนและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัยในการ สมัครใจทำงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมซึ่งงานเหล่านี้จะขยายขอบเขตจากใกล้ตัวไปสู่ สังคมที่อยู่ภายนอกได้ 2) จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน (กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม) เป็น กิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนตามแผนการจัดกิจกรรมโดยให้ทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวนโครงสร้างรายวิชา ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมและกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ ใช้การ นิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผน ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการ เรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

องค์ประกอบที่ 3 การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การบริหารสถานศึกษานั้น คุณภาพของผู้เรียนย่อมเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด ที่ผู้บริหาร จำเป็นต้องมุ่งเน้นให้เกิดขึ้นและหาแนวทางจัดทำโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจาก โครงการเป็นส่วนประกอบหนึ่งให้การวางแผนพัฒนาสามารถเห็นภาพและทิศทางการพัฒนาที่ ชัดเจน โครงการจึงถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบริหารงานเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ หรือ แผนงานของสถานศึกษา (ศักดิ์สกุล จันแสน, 2558, หน้า 77 - 78)

ความหมายและความสำคัญของโครงการ

โครงการ หมายถึง แผนการดำเนินกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือ พัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยจะมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ชัดเจน โครงการเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญของแผนงาน

โดยจะเป็นตัววัดความชัดเจนของแผนงานรวมถึงใช้เป็นมาตรการที่บ่งบอกความสำเร็จของแผน และชี้แนะวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามกำหนดเวลาและค่าใช้จ่าย รวมทั้งสามารถประมาณการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ล่วงหน้า ซึ่งโครงการโดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท เช่น โครงการเพื่อสนองความต้องการ โครงการพัฒนาต่าง ๆ หรือโครงการตามนโยบายเร่งด่วน เป็นต้น

ลักษณะสำคัญของโครงการ

โครงการหนึ่ง ๆ จะต้องประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. โครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ หลายกิจกรรมที่สอดคล้องกันภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน
2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัดได้และปฏิบัติได้
3. มีการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกิจกรรม ถ้าหากมีการดำเนินการไปเรื่อย ๆ ไม่มีขอบเขตเวลา จะไม่ถือว่าเป็นโครงการ แต่จะเป็นลักษณะของงานประจำ (Routine) หรืองานปกติ
4. มีสถานที่ตั้งของโครงการหรือสถานที่ดำเนินงาน
5. มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการที่ชัดเจน
6. มีการระบุทรัพยากร/งบประมาณชัดเจนและมีการใช้ให้เกิดประโยชน์

ลักษณะของโครงการที่ดี

การจัดทำโครงการ ควรจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนา หรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ในหน่วยงาน หรือเพื่อปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา และของหน่วยเหนือ ซึ่งในการจัดทำโครงการที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. สามารถแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้
2. มีรายละเอียด วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานได้
3. รายละเอียดของโครงการมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน คือ 1) วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือหลักการและเหตุผล และ 2) วิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
4. สามารถสนองตอบต่อความต้องการของสังคมหรือสถานศึกษา ของกลุ่มคนและนโยบายแต่ละระดับ
5. เข้าใจง่ายและสามารถดำเนินการตามโครงการได้
6. สอดคล้องกับแผนงานหลักของสถานศึกษาและสามารถติดตามประเมินผลได้
7. โครงการต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลจริงและเป็นข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบครอบแล้ว
8. ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและในด้านทรัพยากรอย่างเหมาะสม

9. ต้องระบุระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาแล้วเสร็จของโครงการ

ส่วนประกอบของโครงการ

ในแต่ละโครงการจะมีแผนปฏิบัติงานอย่างละเอียด การเขียนโครงการ จะประกอบด้วย หัวข้อต่าง ๆ โดยจำนวนหัวข้อของโครงการอาจจะไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการที่เขียนหรือขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานต้องการรายละเอียดที่ครอบคลุมมากน้อยเพียงใด การเขียนจะเป็นลักษณะการบรรยายไปตามหัวข้อของโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้ 1) ชื่อโครงการ 2) ผู้รับผิดชอบโครงการ 3) หลักการและเหตุผล 4) วัตถุประสงค์ 5) เป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จ 6) กิจกรรม (วิธีการดำเนินงาน) 7) ระยะเวลาดำเนินงาน 8) งบประมาณ 9) การประเมินผลโครงการ และ 10) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ จัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และ ประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

องค์ประกอบที่ 4 การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน

การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน เพราะ การศึกษาอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ด้วยดี ครูจะต้องสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ทำชีวิตให้เป็นการศึกษา เริ่มจากการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่กิจกรรมหน้าแถว ตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ การสวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋า การจัดเก็บของใช้ การทำความสะอาดงานยาม การเล่นเกมมีกติกา ไปจนถึงการเป็นผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิ์ การทำความเคารพผู้ใหญ่ (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2557, เว็บไซต์)

การเรียนการสอน/การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดจนสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน ของนักเรียนเป็นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจะบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจาก ทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ที่ต้องมุ่งขัดเกลา บ่มเพาะ ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียน (โรงเรียนเชิงราชวิทยาคม, 2560, เว็บไซต์)

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและนำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

3.3 การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิง และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงได้สรุปเป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล และ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2543, หน้า 20) ; (บรรจง จันทมาศ, 2546, หน้า 7-8) ; (โกศล ศิสิลธรรม, 2547, หน้า 41) ; (แจ่ม ธาราวร, 2548, หน้า 24) ; (ประกอบ พอดี, 2549, หน้า 30) ; (สุรีย์ พูลสวัสดิ์, 2554, หน้า 23 - 27) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นเตรียมการ หมายถึง การดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของงาน เลือกแนวทางการปฏิบัติ กำหนดแผน และแจ้งคณะปฏิบัติงาน

ขั้นดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานโดยการลงมือปฏิบัติตามแผนและการเตรียมการที่กำหนดไว้ ตามบริบทของงาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 69) ; (ศักดิ์สกุล จันแสน, 2558, หน้า 7) ; (ชมัยพร รัตนพรหม, 2558, หน้า 6)

ขั้นประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานโดยตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน

ขั้นปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การดำเนินงานโดยนำข้อมูลจากขั้นการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแนวทาง

การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และยังช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และเป็น การสนองสารสนเทศ แก่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผู้สรุปมาตรฐานของการประเมินไว้ดังนี้

กนกวรรณ ภูเขาแก้ว (2557, หน้า 4) ได้ประเมินแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การจัดการ การศึกษาสำหรับสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ การศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษา

จรัญ จูปรานค์ (2557, หน้า 5) ได้ประเมินแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการ บริหารคุณภาพวงจรเคมีของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยใช้ การศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการบริหารคุณภาพวงจรเคมี

นิรุช บัญชีโต (2557, หน้า 8) ได้ประเมินแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเคมี โดยใช้ การศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

แมคมิลแลน และชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher, 2001, pp. 530-531) กล่าวว่า เกณฑ์ที่มีคุณภาพสำหรับ การประเมินผล ประกอบด้วย มาตรฐาน 4 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านความ เป็นประโยชน์ 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม และ 4) มาตรฐาน ด้านความถูกต้อง

สรุปได้ว่า นักวิจัยได้ประเมินแนวทางแตกต่างกันออกไปตามบริบทของงานวิจัย สำหรับการ วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ประเมินแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

5. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

5.1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมี

หน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 161 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561, หน้า 4)

5.2 นโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความสำคัญกับพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีเป้าประสงค์ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ก, หน้า 9)

1. ผู้เรียนทุกคนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ และการพลเมืองโลกที่ดี (Global citizen)
2. ผู้เรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบ ต่อสังคมและผู้อื่น มียัศน์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา
3. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและ ภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีทักษะอาชีพตาม ความต้องการ และความถนัด
4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งใน ด้านที่มีพัฒนาการปกติและด้านที่มีความบกพร่องหรือความแตกต่างทางการเรียนรู้ หรือ ความสามารถพิเศษ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียน
5. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกันและที่สูงขึ้น หรือ การอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
6. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความเข้มแข็ง อดทน และสามารถพึ่งตนเองได้ในสังคมอนาคตที่ซับซ้อนและการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดได้

5.3 ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เขต 2

ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ก, หน้า 15 - 16)

ร้อยละของนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ กระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 2) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วยกระบวนการลูกเสือ 3) โครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) 4) โครงการสถานักเรียน 5) โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และ 6) กิจกรรมการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่จบหลักสูตรมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านในระดับดีขึ้นไป ในแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป
2. นักเรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ คิดเป็นร้อยละ 100
3. สถานศึกษาในสังกัดที่เป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และมีผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,795 คน ที่เรียนจบหลักสูตรมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านในระดับดีขึ้นไป จำนวน 3,492 คน คิดเป็นร้อยละ 92.02
2. นักเรียนในสังกัด จำนวน 20,118 คน ได้รับการปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ คิดเป็นร้อยละ 100
3. สถานศึกษาในสังกัด จำนวน 43 แห่ง เป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ในปีการศึกษา 2560

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีพฤติกรรมตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

2. นักเรียนในสังกัดที่เรียนจบหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการการจัดกิจกรรมที่เป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

จากผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เมื่อพิจารณาถึงนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,795 คน ที่เรียนจบหลักสูตรมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านในระดับดีขึ้นไปจำนวน 3,492 คน เมื่อคิดเป็นจำนวนคนแล้ว มีนักเรียน 303 คน ที่ยังมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์น้อยกว่าระดับดี และเมื่อพิจารณาระดับสถานศึกษา มีสถานศึกษาเพียง 43 แห่ง จาก 161 แห่ง ที่สามารถเป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ในปีการศึกษา 2561 จากข้อมูลดังกล่าว สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 อย่างต่อเนื่อง

5.4 สภาพปัญหาดังคมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้เกิดการแข่งขันกันเพื่อความอยู่รอด ทำให้ผู้ปกครองอาจไม่มีเวลาดูแลเด็กมากนัก ชุมชนอ่อนแอ คนในชุมชนขาดคุณธรรม ซึ่งพบเห็นได้ตามสื่อทั่วไป เด็กและเยาวชนจึงได้รับผลกระทบนี้โดยตรง ปัจจุบันเยาวชนไทยบางส่วนจึงมีพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีพฤติกรรมอันไม่พึงปฏิบัติในโรงเรียน มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน เช่น ไม่ทำการบ้าน คัดลอกการบ้านจากเพื่อน ๆ ไม่เตรียมบทเรียนล่วงหน้า ไม่ศึกษาค้นคว้า และจัดทำรายงานไม่ทันตามกำหนด กลับในขณะที่เรียนหรือไม่สนใจบทเรียน มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ปกครอง ครู ชุมชน และสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญในการสร้าง และขัดเกลาคนให้เป็นคนดี อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาแต่ละแห่งก็มีบริบทที่ต่างกันออกไป มีสถานที่ มีทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ และการบริหารจัดการ ที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้ผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แตกต่างกันไป ด้วย ดังนั้นถ้ามีการศึกษาแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จะทำให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

นักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (เกสรี ไชยเผือก, 2562, 9 เมษายน) ; (สุรัชนา มีไย 2562, 16 เมษายน)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ฉวีวรรณ แสนรักษ์ (2552, หน้า 73 - 74) วิจัยเรื่อง การพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียน โคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้การไม่รักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียน ก่อให้เกิดปัญหาด้านดังกล่าวเป็นอย่างมาก 2) การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียน โคกก่อพิทยาคม จัดให้มีการประชุมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโดยระดมความคิดเห็นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน ที่ประชุมได้กำหนดให้มีกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมพี่ดูแลน้อง กิจกรรมโฮมรูมในคาบสุดท้ายของวันจันทร์ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ด้านการแต่งกายไม่ถูกระเบียบของทางโรงเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ การรักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียนมีจำนวนลดลงเป็นที่น่าพอใจ มีนักเรียนบางส่วนที่ยังมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งครูต้องคอยช่วยเหลือให้สามารถปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมแสดงความคิดเห็นและมีมติในที่ประชุมว่า ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมการซ่อมแถว การจัดกิจกรรมประกวดและให้รางวัลแก่นักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ ทำความสะอาดดูแลบริเวณที่รับผิดชอบ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ดีขึ้น และ 3) ผลการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม คุณลักษณะที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกี่ยวกับการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน หลังจากมีการประชุมระดมพลังอย่างสร้างสรรค์และมีข้อตกลงร่วมกันในการจัดกิจกรรมโครงการอบรมหน้าเสาธง ทำให้นักเรียนเข้าใจระเบียบในการแต่งกายที่ถูกต้องและครูสามารถตักเตือนให้คำแนะนำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง คุณลักษณะที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ นักเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจ และ คุณลักษณะที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การรักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียนนักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบการทำเวรประจำวันในห้องเรียน และทำ

ความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบการรักษาโต๊ะ เก้าอี้และสมบัติส่วนรวมภายในห้องเรียน เช่น กระดาน บอร์ด ป้ายนิเทศให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสามารถใช้งานได้

ชาญชัย อินแปลง (2552, หน้า 50) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนามาตา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเชื่อศรัทธา 1) สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความเชื่อศรัทธา ไม่ชัดเจน แรงจูงใจและกิจกรรมส่งเสริมน้อย 2) ปัญหา พบว่านักเรียนส่วนหนึ่งขาดวินัยไม่มีความเชื่อศรัทธาต่อตนเองและผู้อื่น 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้จัดอบรมธรรมะแก่นักเรียน และให้เน้นการปฏิบัติตนตามศีล 5 4) แนวทางการพัฒนา คือร่วมมือกันดูแลติดตามและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เชื่อศรัทธา ครูและผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี มีโครงการถือศีล 5 อบรมธรรมะสม่ำเสมอ จูงใจและให้รางวัลคนที่เชื่อศรัทธา และ ด้านการประหยัด 1) สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนด้านการประหยัดชัดเจน มีมาตรการประหยัดพลังงาน การออมทรัพย์ การนำกลับมาใช้ใหม่ น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอนและดำเนินชีวิต 2) ปัญหา พบว่ามีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ผู้ปกครองไม่ได้ดูแล เพราะไปทำงานต่างจังหวัด ส่งเงินให้ลูกมากจนติดนิสัยใช้เงินฟุ่มเฟือย 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้โรงเรียนจำกัดและตรวจสอบการใช้เงินของนักเรียน และปลูกฝังการประหยัด 4) แนวทางการพัฒนา คือ ร่วมมือกันตรวจสอบ ดูแล แก้ไขพฤติกรรมฟุ่มเฟือยของนักเรียน เชิญบุคคลในท้องถิ่นหลาย ๆ คนที่เป็นแบบอย่างคนขยันและประหยัดมาเล่าประวัติประสบการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนรับทราบ และให้เห็นตัวอย่างคนฟุ่มเฟือยที่มีชีวิตล้มเหลว เช่น ดารานักร้อง คนดังบางคน จัดมุมหนังสือธรรมะ จัดสารคดีหรือภาพยนตร์ส่งเสริมคุณธรรมให้นักเรียนได้ศึกษาและซึมซับคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ละมัย บัวบาง (2552, หน้า 90 - 91) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังตะเฆ่ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ การไม่รักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียน ก่อให้เกิดปัญหาด้านดังกล่าวเป็นอย่างมาก 2) การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฆ่จัดให้มีการประชุมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยระดมความคิดเห็นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน ที่ประชุมได้กำหนดให้มีกิจกรรมศิษย์ถูกผูกสัมพันธ์ กิจกรรมพี่ดูแลน้อง กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร และในวาระรอบที่ 2 ได้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตรเป็นสวนมนต์สุดสัปดาห์ โดยมีพระสงฆ์มาอบรมสั่งสอนทำให้นักเรียนที่มีปัญหา

เกี่ยวกับลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ด้านการแต่งกายไม่ถูกระเบียบของทางโรงเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ การรักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียนมีจำนวนลดลงเป็นที่น่าพอใจ มีนักเรียนบางส่วนที่ยังมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งครูต้องคอยช่วยเหลือให้สามารถปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมแสดงความคิดเห็นและมีมติในที่ประชุมว่า ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมประกวดและให้รางวัลแก่นักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ทำความสะอาดดูแลบริเวณที่รับผิดชอบ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ดีขึ้น 3) ผลการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ คุณลักษณะที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกี่ยวกับการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนหลังจากมีการประชุมระดมพลังอย่างสร้างสรรค์และมีข้อตกลงร่วมกันในการจัดกิจกรรมโครงการศิษย์ถูกผูกสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนเข้าใจระเบียบในการแต่งกายที่ถูกต้อง และครูสามารถตักเตือนให้คำแนะนำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง คุณลักษณะที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ นักเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจ และ คุณลักษณะที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การรักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียนนักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบต่อการทำเวรประจำวันในห้องเรียน และทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบการรักษาโต๊ะเก้าอี้ และสมบัติส่วนรวมภายในห้องเรียน เช่น กระดาน บอร์ด ป้ายนิเทศให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสามารถใช้การได้ดี

สุริย์ พูลสวัสดิ์ (2554, หน้า 81) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านที่มีการพัฒนามากที่สุดคือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงาน และส่วนที่มีการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข 3) การเปรียบเทียบพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาคือ ซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ มุ่งมั่นในการทำงาน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก และพบว่าทุกด้านของ การดำเนินงานพัฒนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในระดับปานกลาง และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนขาดความเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน รองลงมาคือนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมครอบครัวแตกแยก และสำหรับข้อเสนอแนะ มากที่สุด คือ ผู้ที่มีหน้าที่ประเมินหรือพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน รองลงมา คือ ควรบูรณาการในทุกกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิไลวรรณ ไม้หอม (2557, หน้า 85 - 89) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านสูงยาง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและเตรียมผู้ร่วมวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแรงจูงใจ จิตสำนึก กรมีส่วนร่วมในการประเมิน ขั้นตอนที่ 3 วางแผนแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทีม ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติและพัฒนางาน ขั้นตอนที่ 5 การติดตามประเมินผล ขั้นตอนที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สภาพก่อนการพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นการดำเนินการร่วมระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน นักเรียนไม่มีวินัยในตนเองจึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ โครงสร้างที่เน้นคุณลักษณะ โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และ 2) หลังการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการมีวินัยในตนเอง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการรักการอ่าน สูงขึ้นอย่างชัดเจน ผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นไปตามแผนการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

บวร จันทธีระโรจน์ (2558, หน้า 106) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปายวิทยาคาร จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนา และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีหน้าที่โดยตรงใน

การวางแผนการดำเนินงาน ศึกษาเทคนิควิธีการในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ แล้วนำเทคนิค วิธีการมาปรับใช้จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจสร้างความตระหนักและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการดำเนินการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายศึกษาข้อมูลนักเรียนก่อนการพัฒนาสร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมในการพัฒนา จัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลกำหนดวิธีการรายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ชัดเจน นิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือครูสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู ส่วนผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปายวิทยาคาร จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วรรณยศ โพธิ์เลี้ยง (2558, หน้า 117) วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มบัวหลวง (หนองบัว 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในกลุ่มโรงเรียนบัวหลวง (หนองบัว1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาคือ ด้านความมีจิตสาธารณะ ด้านรักความเป็นไทย ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านมีวินัย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านที่มีสภาพต่ำสุด คือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และ 2) แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในกลุ่มโรงเรียนบัวหลวง (หนองบัว 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประการที่ 1 สถานศึกษาควรให้การส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมมือกับคณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันประชุมวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประการที่ 2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วม คณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการการประเมินผลการจัดกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นของนักเรียน ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง และ ประการที่ 3 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วม คณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยนำผลของกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงและดำเนินการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

ศักดิ์สกุล จันแสน (2558, หน้า 1341) วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน 2) แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 ด้านที่ 1 ด้านการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระสถานศึกษาต้องมีการระดมความคิดเห็นและประสานความร่วมมือสร้างเป็นเครือข่ายระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาฯ ผู้ปกครอง และชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยการลงมือปฏิบัติตามแผนงาน และมีการประเมินผลและการสรุปผลในการดำเนินงานตามสภาพจริง ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกันประชุม วางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดกิจกรรมและมีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ด้านที่ 3 ด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรกำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผล สรุปผล รายงานผลและการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง ด้านที่ 4 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันควรมีการกำหนดไว้เป็นนโยบายของสถานศึกษาและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการประชุม ชี้แจง วางแผน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

อภิชาติ อ่อนเอน (2559, หน้า 1341) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีจิตสาธารณะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนน้อยที่สุดได้แก่ ด้านใฝ่เรียนรู้ ส่วนแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีดังนี้ 1) ด้าน

ความซื่อสัตย์สุจริต เรื่อง การไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ควรมีแนวทางการพัฒนา โดย การวิเคราะห์หาสาเหตุ การอธิบายถึงผลเสีย การเยี่ยมบ้านนักเรียน การสื่อสารกันระหว่างครู กับผู้ปกครอง ครูดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด อบรมนักเรียนโดยสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน และการเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน 2) ด้านใฝ่เรียนรู้ เรื่อง การสรุปเป็นองค์ความรู้จากสิ่งที่ เรียนรู้ ควรมีแนวทางการพัฒนาโดย การสร้างแรงจูงใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ในกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมโครงงาน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการสรุปเป็น องค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการประเมินให้คะแนนนักเรียน และ กิจกรรมตลาดนัดความรู้ 3) ด้านอยู่อย่างพอเพียง เรื่อง การวางแผนการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จเร็ว ขึ้น ควรมีแนวทางการพัฒนาโดย ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการท างาน จัดรูปแบบโครงงานการ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การวางแผนมีการทำงานร่วมกัน สร้างความตระหนัก และการยกย่อง ชมเชย 4) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เรื่อง ความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้ สำเร็จ ควรมีแนวทางการพัฒนาโดย การสร้างความตระหนัก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการคิด แก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน จัดกิจกรรมเพิ่มทักษะชีวิต จัดกิจกรรม แบ่งกลุ่ม การทำงาน เป็นทีม การสร้างสถานการณ์จำลอง แสดงบทบาทสมมุติ การวิเคราะห์สถานการณ์ สร้างความ รับผิดชอบให้กับนักเรียน การให้กำลังใจและการชมเชยกับนักเรียนที่สามารถแก้ไขปัญหาละ และ อุปสรรคในการทำงานได้ 5) ด้านมีจิตสาธารณะ เรื่อง การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยความสมัครใจ ควรมีแนวทางการพัฒนาโดย การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสา การอาสาทำงาน การ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสมัครใจ การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย การมี จิตอาสาการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง การมีจิตอาสาในการทำงาน กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสังคม กิจกรรมโรงเรียนสะอาดด้วยสองมือเรา จัดกิจกรรมบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนร่วมกิจกรรมของชุมชน และการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น และ 6) ด้านมีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เรื่อง การมีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีแนวทางการพัฒนาโดย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จัดกิจกรรม การศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ส่งเสริมทักษะความคิด เปิด โอกาสให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้กิจกรรมโครงงาน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนอย่างทั่วถึง

คุณาภรณ์ สิมาวงค์ (2560, หน้า 208) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความรู้ และด้านความประพฤติ และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ โดยรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบและประเมินผล และ 4) การพัฒนาและปรับปรุง

อรุณศิริ จันทร์หล่น (2560, หน้า 185) วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านมิวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ และ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งด้านมิวินัยมี 4 ตัวชี้วัด ด้านใฝ่เรียนรู้มี 2 ตัวชี้วัด และด้านมุ่งมั่นใน การทำงานมี 2 ตัวชี้วัด และ 2) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มิวินัย รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ปรากฏผลเช่นเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน และ 3) แนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 7 แนวทาง คือ 1) การกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน 2) การจัดให้มีคณะกรรมการเป็นการเฉพาะ 3) การสร้างความเข้าใจร่วมกัน 4) การกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน 5) การจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม 6) การกำกับดูแล ติดตามและประเมินผล และ 7) การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

อิทธินันท์ ขายอด (2560, หน้า 80) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิผลโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้องค์ประกอบหลักในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมลูกเสือ 5 ประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา กิจกรรมจิตศึกษาเสริมปัญญาเชิงบวก สัมพันธภาพที่ดีการตระหนักรู้เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น และ การเป็นแบบอย่างที่ดี 2) องค์ประกอบย่อยมี 20 ประการ และ 3) กิจกรรมลูกเสือ จำนวน 147 กิจกรรม เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 8 ประการคือ 1) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความมีวินัย 4) การใฝ่เรียนรู้ 5) ความเป็นอยู่พอเพียง 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) การรักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

บุญรอด ชาตียนนท์ (2561, หน้า 2284) วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน ปรากฏผลดังนี้ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านซื่อสัตย์สุจริตนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และด้านมีวินัยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวย์ (Way, 2004, p.3850-A) ได้สำรวจผลกระทบของการรักษาวินัยและการบกพร่องด้านวินัยในโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการของ นักเรียนโดยมีความมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อหาคำตอบว่าความรุนแรงในโรงเรียนและเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งมีความบกพร่อง ด้านวินัยมีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการลดลงและพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อความถี่ในการแสดงพฤติกรรมก่อความวุ่นวายและมีทัศนคติในด้านตรงกันข้ามสำหรับงานวินัยของโรงเรียน ก็พบว่าเกิดผลกระทบโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายเช่นตัวแปรด้านผลลัพธ์ปริมาณความบกพร่องด้านวินัยในโรงเรียนความยุติธรรมและความถูกต้องตามหลักกฎหมายในการรับรู้ของนักเรียนและ สถานะของนักเรียนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงนอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าการมีวินัยที่เข้มงวดสามารถส่งผลกระทบที่เป็นประโยชน์ได้ถ้าหากว่ามันได้รับการรักษาไว้ในระดับปานกลางนั้นหมายความว่า สามารถปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ระดับหนึ่งมีทิศทางโดยตรงต่อนักเรียนซึ่งมีความเชื่อมั่นในความถูกต้องตามกฎหมายของโรงเรียนภายใต้สถานการณ์อื่น ๆ อย่างเช่นถ้าวินัยของโรงเรียนได้รับการยอมรับว่ามีความเข้มงวดมากเกินไปหรือนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในกลุ่มที่คอยคัดค้านและเป็นกลุ่มเสี่ยงวินัยของโรงเรียนก็อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งอันตรายไปได้โดยเฉพาอย่างยิ่งจากผลการวิจัยที่พบว่ามีแนวโน้มของการเป็นไปได้ว่าเราจะมีนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่ำลงเพราะการมีวินัยที่เคร่งครัดมากเกินไป

อปี (Abe, 2005, p.2471-A) ได้ศึกษาการใช้วิธีการสอนแบบใหม่มีผลกระทบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันอเมริกันหรือไม่ถ้ามีอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบใหม่กับเนื้อหาหลักสูตรและการลดลงของคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่เป็น ชาวแอฟริกันอเมริกัน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิเคราะห์ผลข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนมีผลกระทบต่อวินัยนักเรียนวิธีการจัดการเรียนการสอนจะนำมาซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนในด้านบวกและการใช้วัสดุในการสอนสามารถช่วยลดพฤติกรรมของนักเรียนในด้านลบได้ การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครู กับนักเรียน มีความสำคัญมากต่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการตัดสินใจที่จะใช้อำนาจของครูสามารถมีผลทั้งลดและเร่งให้เกิดปัญหาด้านระเบียบวินัยได้ นักเรียนมีแนวโน้มที่จะตอบสนองในด้านบวกต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่การใช้สื่อวัสดุ ด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยลดพฤติกรรมด้านการผิดวินัยและเพิ่มระดับความเพียรพยายามในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกัน อเมริกันมากขึ้นการใช้สื่อวัสดุด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนกับปัจจัยด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ อายุ และประสบการณ์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยเหล่านี้ในการยืนยันแนวโน้มเหมือนกับที่พบในการวิจัยครั้งก่อน ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านวัฒนธรรมและยังสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า การจัดการเรียนการสอนและการจัดหลักสูตรแบบใหม่สามารถช่วยลดปัญหาด้านระเบียบวินัยในกลุ่มของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันอเมริกันได้มากขึ้น

มิลเลอร์ (Miller, 2005, p. 478-A) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการศึกษาทางเลือกด้านวินัยหลังจากปีแรกของการดำเนินการโครงการการศึกษาทางเลือกด้านวินัยสำหรับนักเรียนผู้ซึ่งมีความท้าทายทางพฤติกรรมมาเรื่อรัง งานวิจัยที่ทำการขึ้นมีรายละเอียดของความเป็นประสิทธิผลของโครงการการศึกษาทางเลือกด้านวินัยนอกมหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้นในเขตการศึกษาชนบทส่วนใหญ่เป็นพวกฮิสพานิก (Hispanic) ในเท็กซัสตอนใต้ เพื่อตอบสนองความต้องการนี้ โครงการการศึกษาทางเลือกด้านวินัยเป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้วินัยที่มากกว่าบรรยากาศการดูแลคุ้มครองเด็กสำหรับนักเรียนที่ก่อวินัยชั้นเรียน และวิธีการฟื้นฟูโดยรวมการปรับปรุงด้านวิชาการพฤติกรรมและสังคม จากการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดที่ควรจะเป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ในการดำเนินโครงการ สำหรับนักเรียนที่ก่อวินัยชั้นเรียน เพื่อจะลดขนาดหรือปริมาณของผู้ถูกส่งต่อด้านวินัย ภายหลังจากการเข้าร่วมในโครงการคล้ายกับที่ได้รับการออกแบบให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

ตัวนา (Tuana, 2007, pp. 364-378) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้การสร้างมโนคติเกี่ยวกับศีลธรรม พบว่า องค์ประกอบพื้นฐานในการเรียนรู้คุณธรรม คือ ความรู้สึกไวต่อศีลธรรมทักษะการใช้เหตุผลเชิงศีลธรรมและจินตนาการเชิงศีลธรรม ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากในระบบการศึกษา โดยผู้วิจัยได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม แยกแยะหมวดหมู่ประเภทของจริยธรรมที่ใช้ในชีวิตจริง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้อ่านนำไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ศีลธรรมเป็นทักษะที่ต้องฝึกให้เชี่ยวชาญและฝึกฝนให้เด็กเป็นประจำอยู่เสมอ ด้วยความช่วยเหลือของครูที่มีความรอบรู้ในเรื่องคุณธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและหลากหลายในทางปฏิบัติ จะช่วยสร้างคุณธรรมที่ถูกต้อง สมบูรณ์การสอนคุณธรรมให้กับนักเรียนเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งหากโรงเรียนต้องการให้เด็กมีคุณธรรม

ดีเนค และ โซเชอร์ (Zdenek & Schochor, 2007, pp.514-532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการรับรู้ศีลธรรมในห้องเรียน พบว่า บทบาทของครูในการใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณธรรมของนักเรียนเพิ่ม โอกาสในการพัฒนาวิชาชีพและความรู้ด้านคุณธรรมด้วยแนวทางการใช้ความหลากหลายทางวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณธรรมจริยธรรม โดยการระบุหรือกำหนดข้อควรปฏิบัติที่ดีที่สุด และข้อไม่ควรปฏิบัติที่อาจเกี่ยวข้องกับการรับรู้การใช้งานโปรแกรมศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลสำเร็จจากการแสดงพฤติกรรมของครู งานวิจัยนี้ต้องเผยแพร่หลายทางเพื่อดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครูพัฒนาคุณธรรมของครูให้เป็นครูในอุดมคติมีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

คูอาร์เต (Duarte, 2008, pp.120-128) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนในวันนี้เพื่อประพฤติปฏิบัติในวันหน้า พบว่า ความเข้าใจการรับรู้การศึกษาจริยธรรมและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับการจัดการธุรกิจ โดยวิธีการสำรวจเชิงคุณภาพและปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาโปรแกรมการจัดการ จำนวน 119 คน วิเคราะห์ข้อมูลในแง่ทฤษฎี จริยศาสตร์และทฤษฎีเชิงศาสนศาสตร์ของจริยธรรม ผลการสำรวจนักเรียนร้อยละ 95 เชื่อว่า การศึกษาจริยธรรมในการจัดการเป็นสิ่งสำคัญและพวกเขาก็ได้รับประโยชน์โดยตรง จากการสำรวจการศึกษาจริยธรรม ร้อยละ 84 มีคำตอบหลายประการ คือ จริยธรรมมีความสัมพันธ์กันหลายด้านมีการเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำ มีช่องว่างระหว่างอุดมการณ์กับการปฏิบัติตามจริยธรรม ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนจริยธรรม

ซัลโลว์สกี และ เดียกิน (Sulkowski & Deakin, 2009, pp.154-166) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า การปลูกฝังความคิดด้านพฤติกรรมและระเบียบวินัยนักเรียน โดยวิธีการแบบสอบถามซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อวัดคุณค่าของนักเรียนที่ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม ความใฝ่ฝันจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรม โดยเน้นความเป็นตัวของ

ตัวเองและธรรมชาติของนักเรียน มีผลการยืนยันในเชิงบวกระหว่างคุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมการเรียนรู้แต่ก็ยังเกี่ยวข้องกับสถาบันสังคมและระดับการแสดงความเป็นส่วนตัวซึ่งส่วนเหล่านี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการเรียน

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความรู้ คุณธรรม เพื่อให้สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ทั้งนี้ต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและละเอียดอ่อน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายในการปลูกฝังความดีงามให้แก่นักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และ 2) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. การเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2 ศึกษาขั้นตอน กระบวนการ และกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาและนักวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ทั้งนี้ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี (แสดงในภาคผนวก ก)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชาของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยพิจารณา และแสดงความคิดเห็นว่า “ตรง” “ไม่แน่ใจ” หรือ “ไม่ตรง” และข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

4.2 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง ตลอดจนภาษาที่ใช้

4.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้เชี่ยวชาญ

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 - 5 มิถุนายน พ.ศ. 2561 โดยนำแบบสอบถาม และหนังสือแจ้งความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้เชี่ยวชาญพิจารณา แสดงความคิดเห็นความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชาของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้วยตนเอง และรอรับกลับ 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 5 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนตามเนื้อหา และนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยนำรายการที่ได้ค่าความสอดคล้อง 0.8 - 1.0 มาใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน และ ครูวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 322 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ข, หน้า 42) โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 161 คน และครูวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 161 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 176 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 49) โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 88 คน และครูวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 88 คน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยจำแนกประชากรตามอำเภอ จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละอำเภอ แสดงดังตาราง 1 แล้วจึงใช้การเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method) โดยเขียนชื่อสถานศึกษาในสลาก แต่ยกเว้นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยทำการทดลองใช้ (Try - out) เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 7 แห่ง (แสดงในภาคผนวก ง)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูวิชาการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูวิชาการ
1. บางซ่าย	16	16	9	9
2. บางโพธิ์	26	26	14	14
3. บางบาล	22	22	12	12
4. บางปะอิน	28	28	15	15
5. ผักไห้	18	18	10	10
6. ลาดบัวหลวง	25	25	14	14
7. เสนา	26	26	14	14
รวม	161	161	88	88
	322		176	

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561ข, หน้า 44 - 54

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ จำนวน 5 รายการปฏิบัติ ขั้นดำเนินการ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ ขึ้นประเมินผล จำนวน 6 รายการปฏิบัติ และ ปรับปรุงแก้ไข จำนวน 5 รายการปฏิบัติ รวม 41 รายการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 102 - 103) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแนวทางที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3.2 นำแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบความถูกต้อง

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient Alpha) (Cronbach, 1970, p.161) ซึ่งมีความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสม เท่ากับ 0.91 และความเชื่อมั่นด้านความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.93 (แสดงในภาคผนวก ง)

3.4 นำแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์แล้วสำหรับการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปให้ผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 10 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ได้แบบสอบถามกลับมา จำนวน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.3 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบข้อคำถาม และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามแนวของลิเคิร์ต (Likert method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 25) กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเหมาะสม และระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดให้ที่ $\bar{X} = 3.50$ ด้วยสถิติทดสอบที (t - test) โดยแนวทางการดำเนินงานทุกรายการปฏิบัติต้องมีค่า t สูงกว่าค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. ผลการสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข มีรายการปฏิบัติ 41 รายการ ดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนเตรียมการ มี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน

1.1.2 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

1.1.3 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอน
แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำ
โครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบ หรือเลือกบางองค์ประกอบก็
ได้

1.1.4 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
วางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่สอดคล้องกับ
แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

1.1.5 ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

**1.2 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ มี 24 รายการปฏิบัติ
ดังนี้**

1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม
สาระมี 7 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.1.1 หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
ร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่ต้องการบูรณาการในแต่ละกลุ่ม
สาระการเรียนรู้

1.2.1.2 หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้างรายวิชา
โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้
ประจำรายวิชา

1.2.1.3 ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และ
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน
โครงสร้างรายวิชาที่ปรับปรุงไว้แล้ว

1.2.1.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2.1.5 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.1.6 ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.1.7 ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 7 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.2.1 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.2 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวนโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.3 ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว

1.2.2.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม

1.2.2.5 ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.6 ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.2.7 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป

1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.3.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

1.2.3.2 คณะกรรมการ การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ

1.2.3.3 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.3.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม

1.2.3.5 ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน มี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.4.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน

1.2.4.2 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม

1.2.4.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน

1.2.4.4 ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวัน สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ

1.2.4.5 ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

1.2.4.6 ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.3.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น

1.3.2 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.3.3 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3.4 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายทะเบียนวัดผล

1.3.5 ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนดสรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น

1.3.6 ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน

1.4 ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข มี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.4.1 ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป

1.4.2 ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน นำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

1.4.3 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.4.4 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.4.5 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน

สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการ

การในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน ขึ้นประเมินผล และ ขึ้นปรับปรุงแก้ไข รวม 41 รายการปฏิบัติ

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้างของแนวทางการดำเนินการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้างของแนวทางการดำเนินการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แสดงดังตาราง 2 - 7

ตาราง 2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และ โครงสร้างของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า
	1	2	3	4	5	IOC
ขั้นเตรียมการ						
1. ผู้อำนวยการ โรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอนแบบบูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียน และ4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบ หรือเลือกบางองค์ประกอบก็ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่ กำหนดไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า
	1	2	3	4	5	IOC
ขั้นดำเนินการ						
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้						
8 กลุ่มสาระ						
1. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่ต้องการบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้าง รายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วย การเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างรายวิชาที่ปรับปรุงไว้แล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6. ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อ สิ้นภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7. ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ใน การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
2. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวนโครงสร้าง แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และ แผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างแผนการจัด กิจกรรมที่ปรับแล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบติดตามกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6. ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการ ตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้ นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอัน พึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใด ได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการ กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ	+1	+1	1	+1	+1	1.0
5. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม	0	+1	+1	+1	+1	0.8
6. ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า
	1	2	3	4	5	IOC
ขั้นประเมินผล						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและ ประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1)แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนด ไว้ และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุง พัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ใน การประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และ ไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งฝ่ายทะเบียนวัดผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC
	1	2	3	4	5	
6. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและ ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	1
1. ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในชั้น เตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในชั้นเตรียมการในปีการศึกษา ต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

จากตาราง 2 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 41
รายการปฏิบัติ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทั้ง 41
รายการปฏิบัติ มีความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้างทุกรายการปฏิบัติ

**ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2**

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	176	100.00
1. เพศ		
ชาย	78	44.32
หญิง	98	55.68
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	78	44.32
ปริญญาโท	91	51.70
ปริญญาเอก	7	3.98
3. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	88	50.00
ครูวิชาการ	88	50.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 - 4 ปี	27	15.34
5 - 9 ปี	45	25.57
10 - 14 ปี	19	10.79
15 - 19 ปี	18	10.23
มากกว่า 19 ปี ขึ้นไป	67	38.07

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 55.68 วุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 91 คน ตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครูวิชาการ 88 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 19 ปีขึ้นไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 38.07

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ
ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียน และ การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน ขึ้นประเมินผล
และขึ้นปรับปรุงแก้ไข มีรายการปฏิบัติ 41 รายการ แสดงดังตาราง 4 - 13

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
ขั้นเตรียมการ	3.50	4.14	0.70	มาก	-12.07	.00*
ขั้นดำเนินการ						
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระ						
การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	3.50	4.12	0.74	มาก	-11.16	.00*
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	4.16	0.68	มาก	-12.97	.00*
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนา						
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.50	4.13	0.70	มาก	-11.94	.00*
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึง						
ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน	3.50	4.15	0.68	มาก	-12.86	.00*
รวมขั้นดำเนินการ	3.50	4.14	0.70	มาก	-12.23	.00*
ขั้นประเมินผล	3.50	4.22	0.68	มาก	-14.03	.00*
ขั้นปรับปรุงแก้ไข	3.50	4.15	0.68	มาก	-12.75	.00*
รวม	3.50	4.16	0.69	มาก	-12.77	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 4
ขั้นตอน มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นประเมินผล ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา

คือ ชั้นปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 4.15$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชั้นเตรียมการ ($\bar{X} = 4.14$) และ
ชั้นดำเนินการ ($\bar{X} = 4.14$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นเตรียมการ

	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
1. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน	3.50	4.14	0.67	มาก	-12.59	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	3.50	4.16	0.71	มาก	-12.30	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอน แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการ พิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่าน กิจกรรมประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบหรือเลือก บางองค์ประกอบก็ได้	3.50	4.06	0.74	มาก	-10.00	.00*

ตาราง 5 (ต่อ)

ขั้นเตรียมการ	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่ กำหนดไว้อย่างชัดเจน	3.50	4.15	0.68	มาก	-12.70	.00*
5. ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง	3.50	4.18	0.71	มาก	-12.74	.00*
รวม	3.50	4.14	0.70	มาก	-12.07	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
ขั้นเตรียมการ ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยัง
คณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.18$)
รองลงมา คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดขอบเขต
ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ
สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบหรือเลือกบางองค์ประกอบก็ได้ ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นดำเนินการ

ชั้นดำเนินการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	t	Sig
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ						
1. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ต้องการบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้						
การ	3.50	4.10	0.72	มาก	-11.13	.00*
เรียนรู้						
2. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา						
	3.50	4.09	0.77	มาก	-10.24	.00*
3. ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชาที่ปรับปรุงไว้แล้ว						
	3.50	4.13	0.73	มาก	-11.36	.00*
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้						
	3.50	4.11	0.78	มาก	-10.42	.00*
5. ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์						
	3.50	4.15	0.74	มาก	-11.59	.00*

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการ	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
6. ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมิน ไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.16	0.73	มาก	-12.15	.00*
7. ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มา ใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียน ต่อไป	3.50	4.11	0.73	มาก	-11.24	.00*
รวม	3.50	4.12	0.74	มาก	-11.16	.00*
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกัน พิจารณากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	4.13	0.67	มาก	-12.48	.00*
2. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวน โครงสร้าง แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.50	4.09	0.68	มาก	-11.36	.00*
3. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว	3.50	4.10	0.63	มาก	-12.62	.00*
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม	3.50	4.14	0.76	มาก	-11.19	.00*
5. ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	4.20	0.72	มาก	-12.99	.00*
6. ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผล การประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.32	0.63	มาก	-17.14	.00*

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	t	Sig
7. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป	3.50	4.16	0.68	มาก	-13.03	.00*
รวม	3.50	4.16	0.68	มาก	-12.97	.00*
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน	3.50	4.09	0.68	มาก	-11.50	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ	3.50	4.06	0.71	มาก	-10.51	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.50	4.02	0.67	มาก	-10.21	.00*
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบ โครงการกิจกรรมแต่ละกิจกรรม	3.50	4.29	0.73	มาก	-14.28	.00*
5. ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.20	0.70	มาก	-13.22	.00*
รวม	3.50	4.13	0.70	มาก	-11.94	.00*
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวัน						

ของนักเรียนในแต่ละวัน 3.50 4.08 0.72 มาก -10.67 .00*

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	t	Sig
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม	3.50	4.06	0.68	มาก	-11.02	.00*
3. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน	3.50	4.11	0.70	มาก	-11.63	.00*
4. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ	3.50	4.18	0.65	มาก	-13.84	.00*
5. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรม	3.50	4.16	0.63	มาก	-13.92	.00*
6. ครูประจำชั้น ประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้ นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.31	0.67	มาก	-16.09	.00*
รวม	3.50	4.15	0.68	มาก	-12.86	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นตอนการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.15$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา ($\bar{X} = 4.09$)

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.20$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวนโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.09$)

องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้ นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.20$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่า สอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.02$)

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุก รายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำ ชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำ คุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไป ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.18$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการมาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผล

ขั้นประเมินผล	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัดเครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตรา ประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น	3.50	4.15	0.70	มาก	-12.25	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตาม แนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด	3.50	4.11	0.70	มาก	-11.58	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทาง การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับ คุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนด ไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนด ประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.50	4.19	0.64	มาก	-14.39	.00*
4. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา						

หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคูณลักษณะ						
อันพึงประสงค์ประเมินและส่งผลการประเมินให้						
ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายทะเบียนวัดผล						
	3.50	4.18	0.63	มาก	-14.28	.00*

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นประเมินผล	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
5. ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่						
คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึก						
ข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น	3.50	4.27	0.74	มาก	-13.92	.00*
6. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อ						
ผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน	3.50	4.39	0.67	มาก	-17.73	.00*
รวม	3.50	4.22	0.68	มาก	-14.03	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นประเมินผล ทั้ง 6 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคูณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็น รายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง นักเรียน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ($\bar{X} = 4.27$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมิน คูณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาศูณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ และ ประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด ($\bar{X} = 4.11$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

ขั้นปรับปรุงแก้ไข	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	t	Sig
1. ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในชั้น เตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในชั้นเตรียมการในปี การศึกษาต่อไป	3.50	4.22	0.73	มาก	-12.97	.00*
2. ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการ ประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	3.50	4.23	0.66	มาก	-14.81	.00*
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไป ปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	4.10	0.67	มาก	-11.96	.00*
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำ โครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน	3.50	4.07	0.69	มาก	-11.12	.00*
5. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตร ประจำวัน	3.50	4.13	0.65	มาก	-12.87	.00*
รวม	3.50	4.15	0.68	มาก	-12.75	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
ขั้นปรับปรุงแก้ไข ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป ($\bar{X} = 4.22$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เป็นไปได้	t	Sig
ขั้นเตรียมการ	3.50	3.96	0.80	มาก	-7.65	.00*
ขั้นดำเนินการ						
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	3.50	3.95	0.78	มาก	-7.62	.00*
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	3.99	0.79	มาก	-8.24	.00*
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.50	3.95	0.81	มาก	-7.29	.00*
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน	3.50	3.98	0.76	มาก	-8.46	.00*
รวมขั้นดำเนินการ	3.50	3.97	0.79	มาก	-7.90	.00*
ขั้นประเมินผล	3.50	4.03	0.78	มาก	-9.06	.00*
ขั้นปรับปรุงแก้ไข	3.50	3.97	0.79	มาก	-7.86	.00*
รวม	3.50	3.98	0.79	มาก	-8.12	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนมีความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นประเมินผล ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา คือ ขั้นดำเนินการ ($\bar{X} = 3.97$) และขั้นปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.97$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นเตรียมการ ($\bar{X} = 3.96$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นเตรียมการ

ชั้นเตรียมการ	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เป็นไปได้	t	Sig
1. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน	3.50	3.89	0.87	มาก	-6.00	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	3.50	3.98	0.81	มาก	-7.78	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอน แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการ พิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่าน กิจกรรมประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบหรือเลือกบาง องค์ประกอบก็ได้	3.50	3.91	0.80	มาก	-6.89	.00*
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่ กำหนดไว้อย่างชัดเจน	3.50	4.01	0.78	มาก	-8.66	.00*

ตาราง 10 (ต่อ)

ขั้นเตรียมการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig
5. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง	3.50	4.02	0.75	มาก	-8.92	.00*
รวม	3.50	3.96	0.80	มาก	-7.65	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นเตรียมการ ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยัง คณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วยโครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.01$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นดำเนินการ

ชั้นดำเนินการ	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เป็นไปได้	t	Sig
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ						
1. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการที่ต้องการบูรณาการในแต่ละกลุ่ม สาระการ เรียนรู้	3.50	3.93	0.76	มาก	-7.40	.00*
2. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้าง รายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ ประจำรายวิชา	3.50	3.91	0.80	มาก	-6.83	.00*
3. ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกคุณลักษณะอัน พึงประสงค์และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชาที่ ปรับปรุงไว้แล้ว	3.50	3.97	0.72	มาก	-8.83	.00*
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.50	3.94	0.79	มาก	-7.44	.00*
5. ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.50	3.98	0.80	มาก	-7.92	.00*
6. ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมิน						

ไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	3.99	0.78	มาก	-8.39	.00*
---------------------------------	------	------	------	-----	-------	------

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig
7. ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป	3.50	3.90	0.82	มาก	-6.54	.00*
โดยรวม	3.50	3.95	0.78	มาก	-7.62	.00*
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกันพิจารณากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	3.96	0.73	มาก	-8.30	.00*
2. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวนโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	3.96	0.74	มาก	-8.21	.00*
3. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว	3.50	3.98	0.77	มาก	-8.22	.00*
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม	3.50	3.94	0.86	มาก	-6.78	.00*
5. ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	4.05	0.82	มาก	-8.75	.00*
6. ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.10	0.78	มาก	-10.26	.00*
7. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป	3.50	3.95	0.83	มาก	-7.18	.00*

รวม	3.50	3.99	0.79	มาก	-8.24	.00*
-----	------	------	------	-----	-------	------

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนา						
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน	3.50	3.85	0.82	มาก	-5.58	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ	3.50	3.87	0.79	มาก	-6.24	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.50	3.80	0.80	มาก	-4.89	.00*
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม	3.50	4.15	0.82	มาก	-10.55	.00*
5. ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.07	0.82	มาก	-9.21	.00*
รวม	3.50	3.95	0.81	มาก	-7.29	.00*
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน						
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน	3.50	3.92	0.78	มาก	-7.14	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึง						

ประสงค์กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และ นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมาสอดคล้องแทรกใน แต่ละกิจกรรม	3.50	3.93	0.77	มาก	-7.46	.00*
--	------	------	------	-----	-------	------

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอนการ	เกณฑ์ ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เป็นไปได้	t	Sig
3. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตร ประจำวัน	3.50	3.97	0.80	มาก	-7.79	.00*
4. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะ อันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวัน ที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ	3.50	4.02	0.69	มาก	-9.96	.00*
5. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรม	3.50	3.95	0.76	มาก	-7.99	.00*
6. ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้ นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน	3.50	4.11	0.77	มาก	-10.42	.00*
รวม	3.50	3.98	0.76	มาก	-8.46	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
ขั้นตอนการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมี

ค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 3.98$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป ($\bar{X} = 3.90$)

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว ($\bar{X} = 3.98$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม ($\bar{X} = 3.94$)

องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.07$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่า สอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องตรงคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 3.80$)

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการ

ปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้น ประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.02$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผล

ชั้นประเมินผล	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตรา ประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น	3.50	3.92	0.84	มาก	-6.66	.00*
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตาม แนวทางที่กำหนดไว้และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด	3.50	3.98	0.78	มาก	-8.14	.00*
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ						

คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมิน							
ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์							
	3.50	3.98	0.69	มาก	-9.31	.00*	
ตาราง 12 (ต่อ)							
ขั้นประเมินผล	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig	
4. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายทะเบียนวัดผล							
	3.50	4.01	0.70	มาก	-9.63	.00*	
5. ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น							
	3.50	4.07	0.84	มาก	-8.98	.00*	
6. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน							
	3.50	4.20	0.80	มาก	-11.65	.00*	
รวม	3.50	4.03	0.78	มาก	-9.06	.00*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผล ทั้ง 6 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น

($\bar{X} = 4.07$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

ขั้นปรับปรุงแก้ไข	เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เป็นไปได้	t	Sig
1. ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป	3.50	3.98	0.82	มาก	-7.77	.00*
2. ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	3.50	4.04	0.81	มาก	-8.84	.00*
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	3.93	0.78	มาก	-7.32	.00*
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.50	3.91	0.78	มาก	-7.08	.00*
5. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน	3.50	3.97	0.78	มาก	-8.27	.00*
รวม	3.50	3.97	0.79	มาก	-7.86	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นปรับปรุงแก้ไข ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป ($\bar{X} = 3.98$) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.91$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 176 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นด้านความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ได้แก่ ชั้นเตรียมการ จำนวน 5 รายการปฏิบัติ ขั้นตอนการ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ ชั้นประเมินผล จำนวน 6 รายการปฏิบัติ และชั้นปรับปรุงแก้ไข จำนวน 5 รายการปฏิบัติ รวม 41 รายการปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ชั้นเตรียมการ มี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน

1.1.2 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

1.1.3 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบ หรือเลือกบางองค์ประกอบก็ได้

1.1.4 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา วางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

1.1.5 ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ มี 24 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระมี 7 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.1.1 หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่ต้องการบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2.1.2 หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา

1.2.1.3 ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชาที่ปรับปรุงไว้แล้ว

1.2.1.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2.1.5 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.1.6 ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.1.7 ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 7 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.2.1 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.2 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.3 ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว

1.2.2.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม

1.2.2.5 ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2.6 ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.2.7 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป

1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.3.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

1.2.3.2 คณะกรรมการ การพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ

1.2.3.3 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.3.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม

1.2.3.5 ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน มี 5 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.4.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจกรรมประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน

1.2.4.2 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดกิจกรรมประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาสอดคล้องในแต่ละกิจกรรม

1.2.4.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน

1.2.4.4 ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องไปในกิจกรรมประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ

1.2.4.5 ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

1.2.4.6 ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.3.1 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น

1.3.2 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.3.3 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3.4 คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายทะเบียนวัดผล

1.3.5 ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนดสรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น

1.3.6 ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน

1.4 ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้

1.4.1 ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป

1.4.2 ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

1.4.3 หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.4.4 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.4.5 คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นประเมินผล รองลงมา คือ ขั้นปรับปรุงแก้ไข และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นเตรียมการ และ ขั้นดำเนินการ เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

2.1.1 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นเตรียมการ ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง รองลงมา คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอน

แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบหรือเลือกบางองค์ประกอบก็ได้

2.1.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นดำเนินการประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

2.1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา

2.1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้องหรือสามารถสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์กำหนดกิจกรรมประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมาสอดคล้องสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม

2.1.3 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผลทั้ง 6 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน รองลงมา คือ ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงในปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตาม

แนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็นระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้ว ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นปรับปรุงแก้ไข ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ รองลงมา คือ ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในชั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในชั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นประเมินผล รองลงมา คือ ขั้นดำเนินการ และขั้นปรับปรุงแก้ไข และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นเตรียมการ เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า

2.2.1 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นเตรียมการ ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการ

ปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง รองลงมา คือ คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วยโครงการระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน

2.2.2 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นดำเนินการประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.2.2.1 องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วรวบรวมผลการประเมิน ไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

2.2.2.2 องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม

2.2.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า รายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้องหรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.2.4 องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า รายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน รองลงมา คือ ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องสอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน

2.2.3 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นประเมินผลทั้ง 6 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน รองลงมา คือ ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน

ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น

2.2.4 แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นปรับปรุงแก้ไข ทั้ง 5 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่มาก โดยรายการปฏิบัติ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ รองลงมา คือ ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มี 41 รายการปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ จำนวน 5 รายการปฏิบัติ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาวางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วย โครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ขั้นดำเนินการ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การ

สอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 7 รายการปฏิบัติ ได้แก่ ครูผู้สอน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 7 รายการปฏิบัติ ได้แก่ ครูผู้สอนดำเนินการ ตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 5 รายการปฏิบัติ ได้แก่ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของโรงเรียน และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตร ประจำวัน จำนวน 6 รายการปฏิบัติ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน ขึ้นประเมินผล จำนวน 6 รายการ ปฏิบัติ ได้แก่ คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด และขึ้นปรับปรุงแก้ไข จำนวน 5 รายการปฏิบัติ ได้แก่ หัวหน้า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้ง 41 รายการปฏิบัติ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทั้ง 41 รายการปฏิบัติ มีความตรงเชิงเนื้อหา และ โครงสร้างทุกรายการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และ โครงสร้างของ แนวทาง การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จึงเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าแนว ทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงเชิง เนื้อหา และ โครงสร้าง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารคุณภาพวงจร เดมมิง มาใช้ เป็นกระบวนการในแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่ง วรภัทร์ ภูเจริญ (2543, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิงเป็นระบบและ กระบวนการที่เป็นแบบวงจร PDCA เป็นระบบการบริหารที่มีคุณภาพและใช้กันอย่างแพร่หลาย ระบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการ ประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไข (Action) กระบวนการตามวงจรนี้จะมีการตรวจสอบควบคู่ไปกับการทำงาน ทำให้เกิดการปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา อย่างต่อเนื่อง กระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณาภรณ์ สิมาวงค์ (2560, หน้า 208) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสายใยโซธร ที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบและประเมินผล และ 4) การพัฒนาและปรับปรุง

ส่วนประเด็น ขั้นตอนการ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน เนื่องมาจากองค์ประกอบดังกล่าว เป็นการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เป็นการเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์จากการจัดการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เนื้อหาวิชาไม่แยกจากกัน ทั้งนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อนทั้งเนื้อหา ภาระงาน (การบ้าน โครงการงาน) และเวลาเรียนในการจัดการเรียนรู้ ในส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้มีวิธีการให้เลือกอย่างหลากหลาย สถานศึกษาสามารถเลือกกิจกรรม ตามบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ส่วนการจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นการดำเนินกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยจะมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ชัดเจน และ การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน เป็นเรื่องสำคัญ เพราะการสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงามควรเริ่มจากความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตั้งแต่กิจกรรมหน้าแถวตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ การสวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋า การจัดเก็บของใช้ การทำความสะอาดงานตาม การเล่นเกมมีกติกา ไปจนถึงการเป็นผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิการ การทำความเคารพผู้ใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สกุล จันแสน (2558, หน้า 1341) วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ด้านการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านที่ 3 ด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านที่ 4 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 4 ขั้นตอน 41 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผล และ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2543, หน้า 20) ; (บรรจง จันทมาศ, 2546, หน้า 7-8) ; (โกศล ดิษฐ์ธรรม, 2547, หน้า 41) ; (แจ่ม ธาราว, 2548, หน้า 24) ; (ประกอบ พอดิ, 2549, หน้า 30) ; (สุริย์ พูลสวัสดิ์, 2554, หน้า 23 - 27) โดยขั้นเตรียมการ เป็นการดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของงาน เลือกแนวทางการปฏิบัติ กำหนดแผน และแจ้งคณะปฏิบัติงาน ขั้นดำเนินการ เป็นการดำเนินงาน โดยการลงมือปฏิบัติตามแผนและการเตรียมการที่กำหนดไว้ ตามบริบทของงาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 69) ; ศักดิ์สกุล จันแสน (2558, หน้า 7) และ ชมัยพร รัตนพรหม (2558, หน้า 6) ขั้นประเมินผล เป็นการดำเนินงานโดยตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน และ ขั้นปรับปรุงแก้ไข เป็นการดำเนินงานโดยนำข้อมูลจากขั้นการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป และเมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ สูงสุด คือ ขั้นประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาแต่ละแห่งมีเครื่องมือวัดและประเมินผลอยู่แล้ว และมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เมื่อมีการเสนอแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จึงทำให้เห็นกระบวนการที่ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษาควรนำแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาของตน โดยดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ผู้อำนวยการโรงเรียนควรแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยแจ้งผ่านวาระการประชุมต่าง ๆ เช่น การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น

1.2 ขั้นดำเนินการ ครูประจำชั้นควรประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.3 ขั้นประเมินผล ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยจัดทำแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเอกสารรายงานพัฒนาการ ด้านคุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดขึ้น

1.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนควรนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยคณะครูควรจัดการประชุมร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลที่ได้จากการนำแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปใช้

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ภูเขาแก้ว. (2557). การนำเสนอแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาสำหรับ
สถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :
ผู้แต่ง.
- _____. (2552). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2554). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- เกศรี ไชยเผือก. (2562). ผู้อำนวยการ. โรงเรียนจุฬาราชบุรีวิทยา. สัมภาษณ์.
- โกศล ดิษฐ์ธรรม. (2547). การบริหารต้นทุนสำหรับนักบริหารยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อินฟอร์มีเดีย.
- คณาภรณ์ สีมาวงค์. (2560, มกราคม - มิถุนายน). รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารการบริหารปกครอง, 6 (1), 207 - 244.
- คุณาเพ็ญ กิ่งมิ่งแสง. (2552). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน
บ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- จรัญ จูปรำงค์. (2559). การนำเสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการบริหารคุณภาพ
วงจรเต็มมิ่งของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- แจ่ม ธาราวร. (2548). การบริหารระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ฉวีวรรณ แสนรักษ์. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียน โรงเรียนโคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชัยพร รัตนพรหม. (2558). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. ชุมพร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
- ชาญชัย อินแสง. (2552). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ :
กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนามาสา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.
กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิวัฒน์ สิ้นไชย. (2560). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรุช บัญชีโต. (2557). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บรรจง จันทมาศ. (2546). การบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บวร จันทร์ธีระโรจน์. (2558). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปายวิทยาคาร จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญรอด ชาติยานนท์. (2561, กันยายน - ธันวาคม). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn
University*, 11 (3), 2284 - 2299.
- ปกรณ์ ปรีชากร. (2558). การบริหารและการจัดการโครงการ. ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ประกอบ พอดี. (2549). การนำวงจรเดมมิงมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ประไพ ประดิษฐ์สุทธาวร. (2557). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desired characteristics).**

ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <http://taamkru.com>.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2558). **PDCA.** ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2559, จาก

<http://www.mcucr.com/home/includes/editor/assets/mcucrsar.pdf>.

โรงเรียนเข็ญรายวิทยาคม. (2560). **คู่มือการใช้แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ**

นักเรียนสำหรับครูผู้สอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก www.cvk.ac.th.

ละมัย บัวบาง. (2552). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ**

นักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฒ่า อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรภัทร์ ภูเจริญ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการ**

ประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.

วรรณยศ โพธิ์เลี้ยง. (2558). **แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ**

นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มบัวหลวง (หนองบัว 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วิไลวรรณ ไม้หอม. (2557). **การพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน**

โรงเรียนบ้านสูงยาง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศักดิ์สกุล จันแสน. (2558). **แนวทางการดำเนินการด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ**

นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2561ก). แผนปฏิบัติการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. พระนครศรีอยุธยา : ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2561ข). เอกสารสารสนเทศ

ทางการศึกษา ปีการศึกษา 2561. พระนครศรีอยุธยา : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการพัฒนา การวัด และประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ
การศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สุกัญญา กุ่มกลาง. (2553). การดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดย
ใช้กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนขามสะแกแสง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา.
การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมาลี สมใจ. (2556). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนเคียนซา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุรñana มิไย. (2562). ผู้อำนวยการ. โรงเรียนวัดโสภณเจติการาม. สัมภาษณ์.
- สุรีย์ พูลสวัสดิ์. (2554). การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี.
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- อเนก นาคเจริญ. (2554). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัย
โรงเรียนบริหารเทคโนโลยี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิชาติ อ่อนเฒ. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อรุณศิริ จันทร์หล่น. (2560, กรกฎาคม - กันยายน). การพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
11 (3), 185 - 194.

- อิทธินันท์ ขายอด. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิผลโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ. **วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 17 (2), 80 - 90.
- เอกวินิต พรหมรักษา. (2555). ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์ขั้นสูง : PDCA ด้าน **Leading**. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2559, จาก <http://promruca-dba04.blogspot.com/2012/10/pdca.html>.
- Abe, D.J. (2005). Effects of non-traditional instruction on the classroom discipline of African American students. **Dissertation Abstracts International**, 65 (07), 2471-A.
- Duarte, F. (2008). What we learn today is how we behave tomorrow : A study on students perceptions of ethics in management education. **Social Responsibility Journal**, 4 (12), 120-128.
- McMillan, J.M. & Schumache, S. (2001). **Research in education**. London : Longman.
- Miller, V.G. (2005). An evolution of a disciplinary alternative education program after its initial year of implementation. **Dissertation Abstracts International**, 66 (2), 478-A.
- Sulkowski, N.B. & Deakin, M.K. (2009). Does understanding culture help enhance students' earning experience. **International Journal of Contemporary Hospitality Management**, 21 (2), 154-166.
- Tuana, N. (2007). Conceptualizing moral literacy. **Journal of Educational Administration**, 45, (4), 364-378.
- Way, S.M. (2004). For their own good? the effects of school discipline and disorder on student behavior and academic achievement. **Dissertation Abstracts International**, 64 (10), 3850-A.
- Zdenek, B. & Schochor, D. (2007). Developing moral literacy in the classroom. **Journal of Educational Administration**, 45 (04), 514-532.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.ชัยศ เดชสุระ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. นายดิเรก โรจน์ปาน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. นายกนก คล้ายมุก ผู้อำนวยการกลุ่มศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. ดร.วาสนา มะณีเรือง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนาถุ (จันทศึกษาการ)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2
5. นางสุรัชนา มีไย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโสภณเจติการาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

ที่ ศธ.๐๕๕๐.๙/ว๘๘

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.ชัยศ เดชสุระ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ ฐัณณ และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสนธยา สำรวผล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นริศนันท์ เดชสุระ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ.๐๕๕๐.๙/ว๘๘

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายดิเรก โรจน์ปาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวยผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ ฐัฒน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสนธยา สำรวยผล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นริศนันท์ เดชสุระ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ.๐๕๕๐.๙/ว๘๘

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายกนก คล้ายมุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ รู้แผน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรส

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสนธยา สำรวผล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นริศนันท์ เดชสุระ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ.๐๕๕๐.๙/ว๘๘

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.วาสนา มะณีเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรส

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสนธยา สำรวผล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นริศนันท์ เดชสุระ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ.๐๕๕๐.๙/ว๘๘

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวรัชชา มีโย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง

ในการนี้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีคุณภาพและเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสนธยา สำรวผล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นริศนันท์ เดชสุระ)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๙ / 1๑๓๓

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตูลี้
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ รุ่งแผน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนที่ท่านรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ภทรันท์ สุรชาติรี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

โทร/โทรสาร. ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ที่ ศธ. ๐๕๕๐.๙ /ว ๒๒๕

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดิพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวสนธยา สำรวผล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ ”ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน และ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโรสง ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่านและ ครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนที่ท่านรับผิดชอบ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สำนักงานคณะกรรมการ บัณฑิตศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความ สมบูรณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรนันท์ สूरชาติรี)
รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
โทร/โทรสาร ๐-๓๕๓๒-๒๐๘๓

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

(สำหรับประกอบการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัย

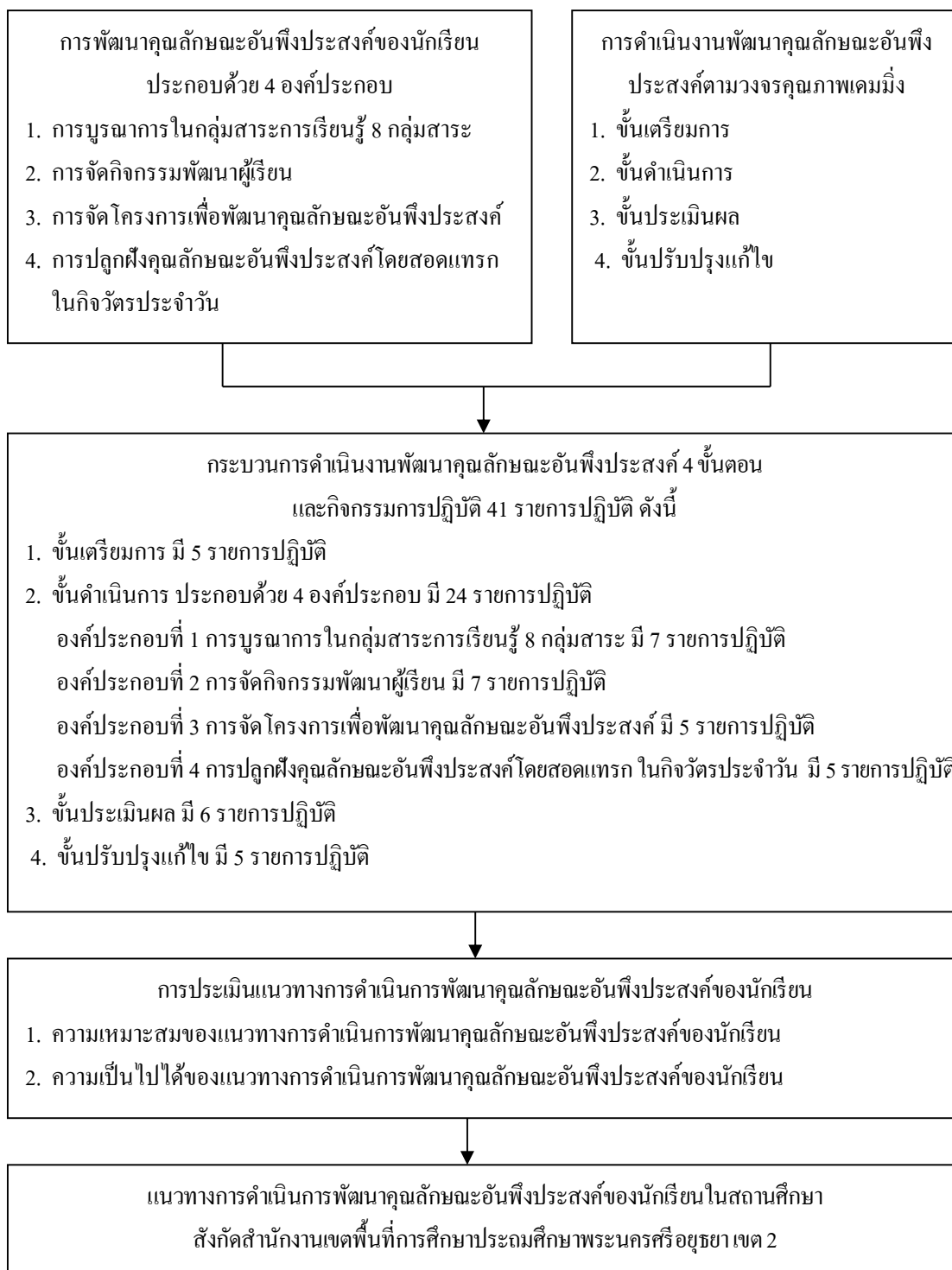
สนธยา ตำรวจผล

(นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวัตถุประสงค์
ดังนี้

- เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
- เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาว่า
แนวทางดังกล่าวเป็นไปตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีหรือไม่โดยมีกรอบแนวคิด และนิยามศัพท์
เฉพาะ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวน โครงสร้างรายวิชา โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา ใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทบทวน โครงสร้างรายวิชา ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมและกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ ใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ครูจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผน ทำการประเมินผล รวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน และนำไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป

1.3 การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ จัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และ ประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

1.4 การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยศึกษา ทบทวน กิจกรรมประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสอดแทรกในแต่ละกิจกรรม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน

สอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในกิจกรรมประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและนำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

2. การบริหารคุณภาพวงจรเดิมมีง หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นวงจรที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการบริหารงานทางการศึกษาได้ดี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และ ขั้นปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง การดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของงาน เลือกแนวทางการปฏิบัติ กำหนดแผน และแจ้งคณะปฏิบัติงาน

2.2 ขั้นดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานโดยการลงมือปฏิบัติตามแผนและการเตรียมการที่กำหนดไว้ ตามบริบทของงาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัด โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน

2.3 ขั้นประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานโดยตรวจสอบดูว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ตรวจสอบดูว่าค่าที่วัดได้ และผลการทดสอบตรงตามมาตรฐานหรือไม่ และ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน

2.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การดำเนินงานโดยนำข้อมูลจากขั้นการประเมินผล มาปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

3. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง วิธีปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัด โครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน ขั้นประเมินผล และ ขั้นปรับปรุงแก้ไข

4. ระดับความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูวิชาการ ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คำชี้แจง

1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง มีความเห็นว่าข้อคำถามมีความตรงตามหลักการ แนวคิดและทฤษฎี

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความตรงตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎี

-1 หมายถึง มีความเห็นว่าข้อคำถามไม่มีความตรงตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎี

2. กรุณาเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นในช่องข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ขั้นเตรียมการ				
1. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน				
2. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดขอบเขตของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา				
3. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เลือกแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยเลือกทุกองค์ประกอบหรือเลือกบางองค์ประกอบก็ได้				

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา วางแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบด้วยโครงการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน				
5. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแจ้งแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ไปยังคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน ได้รับทราบอย่างทั่วถึง				
ขั้นตอนการ				
องค์ประกอบที่ 1 การสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ				
1. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกัน พิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ต้องการ บูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้				
2. หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนพิจารณาทบทวนโครงสร้างรายวิชา โดยสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหน่วยการเรียนรู้ใด และกำหนดเป็นตัวชี้วัดการเรียนรู้ประจำรายวิชา				
3. ครูผู้สอนแต่ละสาระการเรียนรู้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์และ ตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างรายวิชาที่ปรับปรุงไว้แล้ว				
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้				
5. ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์				
6. ครูผู้สอนประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในแต่ละ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินไปสรุปในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียน				
7. ครูผู้สอนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการ การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนต่อไป				

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
1. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนร่วมกันพิจารณา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
2. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพิจารณา ทบทวน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
3. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และตัวชี้วัดตามที่ระบุใน โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว				
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบติดตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนในแต่ละกิจกรรม				
5. ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
6. ครูประจำชั้นประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน				
7. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาคเรียนต่อไป				
องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน				
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน				
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษา จัดทำโครงการ เสนอโครงการ และขออนุมัติโครงการ				
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้องหรือสามารถสอดคล้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์				

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม				
5. ครูผู้รับผิดชอบโครงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน				
องค์ประกอบที่ 4 การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน				
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ศึกษา ทบทวนกิจวัตรประจำวันของนักเรียนในแต่ละวัน				
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดกิจวัตรประจำวัน ประจำปีการศึกษา และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมาสอดคล้องในแต่ละกิจกรรม				
3. ผู้อำนวยการ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน				
4. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวันเพิ่มเติมและนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดแทรกเข้าไปในกิจวัตรประจำวันที่สร้างขึ้นและให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ				
5. ผู้รับผิดชอบการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจวัตรประจำวัน นิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม				
6. ครูประจำชั้นประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน				
ขั้นประเมินผล				
1. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ 1)แบบสังเกต (Observation) 2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) 3) แบบตรวจสอบรายการ (Check list) 4) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5) แบบวัดสถานการณ์(Situation) 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self report) เป็นต้น				

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินเป็น ระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ปรับปรุงพัฒนาแล้ว ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด				
3. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์				
4. คณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประเมินและส่งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายทะเบียนวัดผล				
5. ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด สรุปผลการประเมิน และบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น				
6. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน				
ขั้นปรับปรุงแก้ไข				
1. ผู้อำนวยการนำข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่ดำเนินการในขั้นเตรียมการไปใช้ในการปรับปรุงในขั้นเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป				
2. ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ				
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน				

รายการประเมิน	คะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
5. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน				

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาสละเวลาในการพิจารณาแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากท่านผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอแสดงความนับถือ

สนธยา ส้ารวผล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3. เมื่อท่านได้รับแบบสอบถามนี้แล้ว ขอความกรุณาตอบให้สมบูรณ์และตรงกับความ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

สนธยา ส้ารวผล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ซึ่งตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. วุฒิการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาโท

☐ 3. ปริญญาเอก

3. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง

☐ 1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ 2. ครูวิชาการ

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ 1. 1 - 4 ปี

☐ 2. 5 - 9 ปี

☐ 3. 10 - 14 ปี

☐ 4. 15 - 19 ปี

☐ 5. มากกว่า 19 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใดตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับใดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้มีดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนนำ ผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนแบบบูรณา การในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ										
3. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน										
4. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไป ปรับปรุงแก้ไข การจัดทำโครงการพิเศษพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน										
5. คณะกรรมการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการนำผลการประเมินไป ปรับปรุงแก้ไขการสร้างคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมประจำวัน										

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองเครื่องมือ (try out)

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

กลุ่ม try out

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	จำนวน (โรงเรียน)	จำนวน (คน)
บางชัย	1. วัดวังชะโด	2	4
	2. วัดมฤคทายวัน		
บางไทร	1. วัดกระแซง	2	4
	2. วัดศิริสุขาราม		
บางบาล	1. วัดม่วงหวาน	2	4
	2. วัดจุฬามณี		
บางปะอิน	1. วัดศรีโพธิ์	2	4
	2. วัดลาดกระโหง		
ผักไห่	1. วัดลาดชะโด	2	4
	2. วัดบ้านแค		
เสนา	1. วัดคู์สลอด	2	4
	2. วัดจรเข้ไล่		
ลาดบัวหลวง	1. ลาดบัวหลวงนิมนวลอุทิศ	3	6
	2. มาลาฮีสังเคราะห์		
	3. วัดลาดประทุมคงคาราม		
รวม		15	30

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเหมาะสม

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.914	41

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
p1	4.2333	.43018	30
p2	4.2333	.67891	30
p3	4.5333	.50742	30
p4	4.3333	.60648	30
p5	4.4000	.62146	30
d1	4.2667	.44978	30
d2	4.2333	.56832	30
d3	4.2333	.43018	30
d4	4.2000	.48423	30
d5	4.2333	.56832	30
d6	4.1333	.50742	30
d7	4.3000	.46609	30
d8	4.2667	.58329	30
d9	4.3667	.55605	30
d10	4.2667	.58329	30
d11	4.4333	.67891	30
d12	4.2667	.73968	30
d13	4.2333	.67891	30
d14	4.3333	.66089	30
d15	4.3000	.53498	30
d16	4.2667	.58329	30
d17	4.2333	.62606	30
d18	4.2667	.63968	30
d19	4.1000	.66176	30
d20	4.2333	.62606	30
d21	4.2667	.63968	30
d22	4.2333	.62606	30
d23	4.2000	.71438	30
d24	4.2333	.72793	30
d25	4.1333	.62881	30
c1	4.0333	.18257	30
c2	3.7000	.65126	30
c3	3.8333	.59209	30
c4	3.8333	.64772	30
c5	3.9667	.61495	30
c6	3.8333	.59209	30
a1	3.8333	.59209	30
a2	3.7333	.58329	30
a3	3.8667	.68145	30
a4	3.8667	.62881	30
a5	4.0333	.55605	30

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเป็นไปได้

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.933	41

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
p1	4.2333	.62606	30
p2	4.2667	.63968	30
p3	4.1000	.66176	30
p4	4.2333	.62606	30
p5	4.2667	.63968	30
d1	4.2333	.62606	30
d2	4.2000	.71438	30
d3	4.2333	.72793	30
d4	4.1333	.62881	30
d5	4.0333	.18257	30
d6	3.6333	.61495	30
d7	3.8333	.59209	30
d8	3.7667	.62606	30
d9	3.8000	.61026	30
d10	3.7333	.58329	30
d11	3.7333	.58329	30
d12	3.7333	.58329	30
d13	3.7000	.65126	30
d14	3.7000	.59596	30
d15	3.8667	.57135	30
d16	3.6333	.71840	30
d17	3.7000	.59596	30
d18	3.7667	.56832	30
d19	3.7000	.59596	30
d20	3.7000	.59596	30
d21	3.9333	.44978	30
d22	3.8333	.59209	30
d23	3.9000	.48066	30
d24	3.8667	.50742	30
d25	4.0000	.45486	30
c1	3.9000	.40258	30
c2	3.9667	.61495	30
c3	3.9333	.63968	30
c4	3.9333	.58329	30
c5	3.9000	.66176	30
c6	3.8667	.73030	30
a1	3.8667	.50742	30
a2	3.5667	.56832	30
a3	3.7333	.44978	30
a4	3.9000	.60743	30
a5	3.8333	.64772	30

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสนทยา สัมรวมผล
วัน เดือน ปีเกิด	10 กรกฎาคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	10/1 หมู่ 6 ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	
พ.ศ. 2541 - 2544	ครู โรงเรียนบ้านหนองปรือ ตำบลตาหลังใน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสระแก้ว
พ.ศ. 2544 - ปัจจุบัน	ครู โรงเรียนวัดโสภณเจติการาม ตำบลคูสลอด อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดบันไดช้าง อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2540	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา